

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการศึกษา ปัญหาและความต้องการทางการศึกษาค้นคว้าวิจัยของนักเรียนตาบอด
2. เพื่อศึกษาสภาพการฝึกอาชีพ ปัญหาและความต้องการการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด
3. เพื่อศึกษาความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการศึกษา ค้นคว้าวิจัยและการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การจัดการเรียนการสอน หลักสูตร จิตวิทยาและพฤติกรรมทางสังคม ของนักเรียนตาบอด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าอื่น ๆ ต่อไป
2. การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการวิจัยภาคสนามเพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนค้นคว้าวิจัย ปัญหา ความต้องการทางการศึกษาค้นคว้าวิจัยและการฝึกอาชีพ โดยใช้การสำรวจ สัมภาษณ์ สังเกต และการบันทึกภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 2.1 ประชากรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

2.1.1 กลุ่มนักเรียน ศึกษาจากนักเรียนตามอค์ตั้งแต่ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ
จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 49 คน

2.1.2 กลุ่มครูและผู้บริหาร ศึกษาจากครูและผู้บริหารโรงเรียน
สอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 21คน

2.1.3 กลุ่มผู้ปกครอง ศึกษาจากผู้ปกครองนักเรียนตามอค์ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่
จำนวน 42 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1 เครื่องมือประเภทที่ 1 ได้แก่ แบบสำรวจสภาพแวดล้อมใน
โรงเรียน

2.2.2 เครื่องมือประเภทที่ 2 ได้แก่ การบันทึกภาพถ่าย

2.2.3 เครื่องมือประเภทที่ 3 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ใช้ศึกษาข้อมูล
เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการทางการศึกษาค้นคว้าสามัญและการฝึกอาชีพของ
นักเรียนตาบอด โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์
ออกเป็น 3 ชุด

- แบบสัมภาษณ์นักเรียนตาบอด

- แบบสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร

- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนตาบอด

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยศึกษาและปรับปรุงจากเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วน
การแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือดังกล่าวผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ทราบข้อ
แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะทั้งเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีในกลุ่มที่จะศึกษา จำนวน 30 คน นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำ
ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสำรวจสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ใช้แบบสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์นักเรียนตามอก ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ส่วนการบันทึกภาพด้วยใช้เมื่อมีกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ และกิจกรรมต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ และสำรวจสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม ถึง 23 กุมภาพันธ์ 2533

2.3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติม ตั้งแต่วันที่ 23 ถึง 26 มีนาคม 2533

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลจากเอกสาร นำเสนอโดยการบรรยาย

ข้อมูลจากการสำรวจ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบ

ความเรียงและภาพถ่าย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบ

ความเรียง

ข้อมูลที่ไต่จากการสังเกต นำเสนอโดยการบรรยาย

ผู้วิจัยแยกข้อมูลออกเป็น 4 ตอน คือ

2.4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน

2.4.2 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการทางการศึกษา

ด้านวิชาสามัญของนักเรียนตามอก

2.4.3 สภาพการฝึกอาชีพ ปัญหา และความต้องการด้านฝึก

อาชีพของนักเรียนตามอก

2.4.4 ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการศึกษาด้าน

วิชาสามัญและการฝึกอาชีพของนักเรียนตามอก

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ศึกษาจากเอกสาร
2. การวิจัยเชิงสำรวจ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน
  - ตอนที่ 2 สภาพการศึกษา ปัญหาและความต้องการทางการศึกษาค้นวิชาสามัญ
  - ตอนที่ 3 สภาพการฝึกอาชีพ ปัญหา และความต้องการด้านการฝึกอาชีพ
  - ตอนที่ 4 ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการศึกษา ค้นวิชาสามัญและการฝึกอาชีพ

1. สรุปผลการศึกษาค้นวิชาจากเอกสาร

เด็กตาบอด หมายถึง เด็กที่มีสายตาทบพร่อง สูญเสียการมองเห็นของสายตาบางส่วนหรือสูญเสียการมองเห็นโดยสิ้นเชิง ซึ่งเรียกว่า คนตาบอดบางส่วนหรือคนตาบอดสนิท การสูญเสียสายตานั้นสูญเสียตั้งแต่กำเนิด หรือสูญเสียเมื่อเติบโตแล้ว โดยมีสาเหตุมาจากพันธุกรรม การติดเชื้อโรค และอุบัติเหตุ ลักษณะท่าทางของคนตาบอดบางประการที่พอสังเกตเห็นได้คือ ขอบนัยก้มหน้า หรือแหงนหน้าลอยไป คอเอียง คอตก การเดินมักเดินตัวตรงทื่อ ไม่แกว่งแขน และสปีเท้าไปก่อน ส่วนมือก็เกาะคลำไปเรื่อย ๆ เด็กตาบอดมีลักษณะดวงตาที่เห็นได้ชัด เช่น ดวงตาบิดสนิท เบ้าตาลึก ตาแฉะ ไม่มีลูกตา บางคนตาโปนออกมานอกเบ้า บางคนดวงตาแจ่มใส เป็นต้น

คนตาบอดเป็นคนพิการประเภทแรกในประเทศไทย ที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2482 โดยสุภาพสตรีชาวอเมริกันเป็นผู้ริเริ่ม และเป็นผู้ให้กำเนิดโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยขึ้น ปัจจุบันนี้กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาสำหรับคนตาบอดและให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ ที่ส่งเสริมช่วยเหลือส่งเสริมให้การศึกษาแก่คนตาบอดอย่างถูกวิธี และเหมาะสมกับสภาพความพิการทางสายตา โดยมีหลักสูตรพิเศษ มีการฝึกฝนกิจกรรมและประสบการณ์เบื้องต้นสำหรับคนตาบอด นอกจากนั้นก็ยังมีเครื่องมือ

เครื่องใช้ที่เป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอนพิเศษเฉพาะคนตาบอด เช่น อักษร เบรลล์ที่เป็นสื่อภาษาหนังสือสำหรับการติดต่อกับและการเรียนรู้ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญมากสำหรับคนตาบอด เพราะการศึกษานั้นจะช่วยให้เด็กตาบอดมีความรู้ความสามารถช่วยเหลือตนเอง รู้จักปรับตัว สามารถประกอบอาชีพ และมีชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นสุขตามอัธยาศัย ถ้าสังคมให้ความสนใจและยอมรับช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมคนตาบอดทุก ๆ ด้านมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการหางานให้ทำเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล

2. สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมทั่วไป

1.1 สภาพของโรงเรียน

โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ถนนอารักษ์ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 3 ไร่ 1 งาน 46 ตารางวา ก่อตั้งขึ้นโดยมูลนิธิช่วยและให้การศึกษาศาหรับคนตาบอดภาคเหนือ เมื่อปี พ.ศ. 2503 ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 ได้โอนโรงเรียนให้กับกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนเปิดสอนรับนักเรียนตาบอดประเภทประจำ (กิน-นอน) แบบสหศึกษา สอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการสอนตามหลักสูตรพิเศษประกอบหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และทางโรงเรียนได้ดำเนินการฝึกสอนด้านอาชีพให้กับนักเรียนตาบอด เช่น คนตรี นวดแผนโบราณ ฯลฯ เป็นต้น

1.2 สภาพของนักเรียน

นักเรียนตาบอดโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ มีจำนวนทั้งสิ้น 101 คน ชาย 66 คน หญิง 35 คน (สถิติปี 2532) สาเหตุของการตาบอด พบว่า นักเรียนตาบอดมาแต่กำเนิด (ร้อยละ 75.25) รองลงมาคือ การติดเชื้อโรคต่าง ๆ (ร้อยละ 20.79) และเกิดจากอุบัติเหตุ (ร้อยละ 3.16) สภาพความพิการของนักเรียนตาบอด พบว่า นักเรียนตาบอดอย่างเต็มมากที่สุด (ร้อยละ 89.11) รองลงมาคือ พิการเข้าชั้น ตาบอด-บัญญาอ่อน (ร้อยละ 8.91) และน้อยที่สุดคือ พิการเข้าชั้น ตาบอด-หูฟัง และพิการเข้าชั้น ตาบอด-พิการ (ร้อยละ 0.99) เท่ากัน ส่วนค่านพดติกรรมทางสังคมนั้นพบว่า เด็กตาบอดมีพดติกรรม

นิสัยใจคอและความต้องการด้านต่าง ๆ เหมือนกับเด็กปกติทั่วไป

1.3 สภาพของบุคลากร

บุคลากรในโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ มีจำนวนทั้งสิ้น 34 คน ได้แก่ ข้าราชการครูจากกองการศึกษาพิเศษ จำนวน 17 คน ลูกจ้างประจำกองการศึกษาพิเศษ (ครูตาบอด ภารโรง คนครัวและพนักงานขับรถ) จำนวน 9 คน และลูกจ้างประจำของมูลนิธิ (ครูตาปกติ ครูตาบอด และที่เลี้ยงเด็ก) จำนวน 8 คน

1.4 ความสัมพันธ์กับชุมชน

ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ตามความเห็นของครูและผู้บริหารพบว่า ทางโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนทั่วไป ภายในจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างดี ได้แก่ การบริจาคทรัพย์สิน เลี้ยงอาหารแก่เด็กตาบอดเป็นประจำ ให้การรักษาพยาบาลแบบให้เปล่า ฯลฯ นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้นำนักเรียนตาบอดออกไปบริการให้กับชุมชน ได้แก่ การแสดงดนตรี การนวดแผนโบราณ ฯลฯ เป็นต้น

ตอนที่ 2 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการทางการศึกษาค้นคว้าวิจัย

2.1 สภาพการศึกษาค้นคว้าวิจัย

สถานภาพของนักเรียนตาบอดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า เป็นชาย 32 คน เป็นหญิง 17 คน มีอายุระหว่าง 11-15 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 51.02) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 16-20 ปี (ร้อยละ 44.90) และอายุระหว่าง 21-25 ปี (ร้อยละ 4.08) นักเรียนตาบอดส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดภาคเหนือ โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่มีมากที่สุด (ร้อยละ 42.85) ประเภทของความพิการคือ ตาบอดสนิท และมองเห็นเลือนลาง มีความพิการทุติยภูมิอยู่ด้วย สถานภาพของครอบครัว บิคามารคายังอยู่รวมกัน (ร้อยละ 79.59) ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 42.85 และ ร้อยละ 55.10) นักเรียนตาบอดส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 1 มากที่สุด (ร้อยละ 30.61) ซึ่งมีจำนวนพี่น้องทั้งหมด 1-3 คน มากที่สุด (ร้อยละ 51.02) เมื่อมาเข้าเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอดแล้วจะกลับบ้านปีละ 1-2 ครั้ง มากที่สุด (ร้อยละ 73.47) และพักอยู่กับบิคามารคา (ร้อยละ 8.16)

สถานภาพของครูและผู้บริหาร พบว่า มีครูและผู้บริหารจำนวน 21 คน เป็นชาย 6 คน เป็นหญิง 15 คน มีอายุระหว่าง 21-35 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 52.38) รองลงมาคือ อายุ 40 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 28.57) และอายุระหว่าง 26-30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.76) วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาต่าง ๆ เช่น การประถมศึกษา การสอนภาษาอังกฤษ ฯลฯ มากที่สุด (ร้อยละ 71.43) ส่วนสาขาการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะนั้นไม่ปรากฏ ครูส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครูจากกองการศึกษาพิเศษ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 80.95) ประสบการณ์ในการสอนนักเรียนตามออด ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มากที่สุด (ร้อยละ 66.66) รองลงมา 5-9 ปี (ร้อยละ 19.05) และ ตั้งแต่ 1-4 ปี น้อยที่สุด (ร้อยละ 14.29) เวลาทำการสอนนักเรียนตามออด ตั้งแต่ 16 ถึง 20 คาบ/สัปดาห์ มากที่สุด (ร้อยละ 61.90) รองลงมา ตั้งแต่ 11-15 คาบ/สัปดาห์ และตั้งแต่ 21 คาบ/สัปดาห์ เท่ากัน (ร้อยละ 19.05)

หลักการและจุดหมายในการให้การศึกษา

หลักการและจุดหมายในการให้การศึกษาแก่นักเรียนตามออด พบว่า ทางโรงเรียนต้องการให้นักเรียนตามออดมีวิชาความรู้ สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ต้องเป็นภาระให้กับครอบครัวและสังคม

สภาพการจัดการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของนักเรียนตามออดต่อการเข้าเรียนในโรงเรียนสอนคนตามออด พบว่า นักเรียนตามออดมีความรู้สึกชอบเข้าเรียนในโรงเรียนแห่งนี้มาก (ร้อยละ 79.59) สาเหตุที่ชอบเพราะครูที่สอนใจดี สอนสนุก เข้าใจง่าย (ร้อยละ 48.98) และได้เล่นกับเพื่อน ๆ (ร้อยละ 42.85) ตามความคิดเห็นของนักเรียนตามออดคิดว่าการเข้าเรียนในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็น (ร้อยละ 95.92) เพราะจะได้มีความรู้มากที่สุด (ร้อยละ 81.63) และจะได้มีงานทำ (ร้อยละ 51.02) ส่วนความรู้สึกต่อครูประจำชั้นนั้น นักเรียนตามออดเห็นว่า ครูใจดี มากที่สุด (ร้อยละ 57.14) และครูเอาใจใส่ต่อนักเรียน (ร้อยละ 48.98)

การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนตามออดนั้น ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ครูได้ใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธีประกอบกันให้เหมาะสมกับนักเรียนตามออด มากที่สุด (ร้อยละ 76.19) ลักษณะการเรียนการสอนนั้น ครูสอนโดยใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธีประกอบกัน มากที่สุด (ร้อยละ 71.43) และเปิดโอกาสให้นักเรียน

ได้ซักถามแสดงความคิดเห็นได้ (ร้อยละ 57.14) การเรียนการสอนของนักเรียนตามออด ส่วนใหญ่ต้องเรียนโดยการสัมผัสก่อน

วิธีการสอนของครูที่นักเรียนชอบมากที่สุด ตามความคิดเห็นของนักเรียนตามออด พบว่า ครูยกตัวอย่างประกอบการสอนให้นักเรียนเข้าใจ (ร้อยละ 77.55) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเสมอ และมีสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนทุกครั้ง (ร้อยละ 48.98) นอกจากนั้นนักเรียนยังชอบการสอนแบบบรรยาย (ร้อยละ 44.89) การสาธิตและการเรียนด้วยการปฏิบัติ (ร้อยละ 40.81) บรรยายภาคในการเรียนการสอน มีบรรยากาศสบาย ๆ เป็นกันเอง (ร้อยละ 65.31)

กลุ่มวิชาที่นักเรียนตามออดชอบเรียนมากที่สุด ในระดับประถมศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนตามออด พบว่า กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ร้อยละ 29.72) ในระดับมัธยมศึกษา คือ วิชาภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 41.65) และกลุ่มวิชาที่นักเรียนตามออดไม่ชอบเรียนมากที่สุดในระดับประถมศึกษา คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (เฉพาะวิชาศิลปะศึกษา) (ร้อยละ 32.43) ในระดับมัธยมศึกษาคือ วิชาศิลปะศึกษา (ร้อยละ 25.00)

สภาพอาคารสถานที่

สภาพอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า มีจำนวนห้องเรียนและห้องกิจกรรมต่าง ๆ รวมกันทั้งสิ้น 20 ห้อง เป็นห้องเรียนจำนวน 12 ห้อง และห้องกิจกรรมต่าง ๆ

ความเพียงพอของห้องเรียน พบว่าไม่เพียงพอ (ร้อยละ 66.67)

สภาพบุคลากร

สภาพบุคลากร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า มีบุคลากรทุกประเภท (ครู/ผู้บริหาร ที่เลี้ยงเด็ก คนครัว ภารโรง พนักงานขับรถ) จำนวน 34 คน และบุคลากรมีจำนวนเพียงพอ (ร้อยละ 71.43)

สภาพการบริหารงานด้านวิชาการ

สภาพการบริหารงานด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารได้สนับสนุนที่จะให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมด้วยการอบรมสัมมนา

ทางวิชาการและสนับสนุนด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนการสอนนักเรียนตาบอดมากที่สุด (ร้อยละ 85.71)

การนิเทศการสอนของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหาร พบว่า มีการนิเทศการสอนภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของครู และผู้บริหาร พบว่า ได้รับจากกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา มากที่สุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ มูลนิธิ (ร้อยละ 71.43) และวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยพลศึกษา เชียงใหม่ (ร้อยละ 14.28)

สภาพสื่อการเรียนการสอน

สภาพสื่อการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า มีสื่อการเรียนการสอนบริการเพียงพอ ได้แก่ สไลด์ และสไลด์ส กระดาน กราฟ ไม้เท้าสีขาว แวนขยาย และของเล่น ส่วนที่มีบริการไม่เพียงพอ ได้แก่ กระดาษ เบรลลอน หนังสืออ่านประกอบที่เป็นอักษรเบรลล์ ลูกคิดและเครื่องช่วยในการคำนวณ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน พบว่า ทางโรงเรียนได้รับงบประมาณจากมูลนิธิ มากที่สุด (ร้อยละ 95.23) รองลงมาคือ กองการศึกษาพิเศษ (ร้อยละ 76.19) และผู้มีจิตศรัทธา (ร้อยละ 66.66)

สภาพของหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ด้านหลักสูตร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรยังไม่เหมาะสม (ร้อยละ 52.38) เพราะเนื้อหาเกินความสามารถของนักเรียนตาบอด (ร้อยละ 28.57) รองลงมาคือ เนื้อหาเป็นเรื่องไกลตัวเกินไป (ร้อยละ 14.28) และเนื้อหาเกินไปสอนไม่ทัน (ร้อยละ 9.52)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า นักเรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ/ดนตรี มากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ การศึกษานอกสถานที่ (ร้อยละ 95.23) และลูกเสือ/เนตรนารี (ร้อยละ 71.43)

คุณธรรมที่โรงเรียนได้ปลูกฝังให้กับนักเรียนตาบอดมากที่สุด ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่าเป็นความเชื่อมั่นในตนเอง (ร้อยละ 80.95)

รองลงมาคือ ความมีสัมมาคารวะ (ร้อยละ 71.43) และความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย (ร้อยละ 38.09)

สภาพการวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ครูได้ใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผลโดยใช้เกณฑ์เกี่ยวกับเด็กปกติ และมีการยืดหยุ่นได้ (ร้อยละ 90.47) การวัดผลประเมินผลนั้นใช้วิธีการสอบข้อเขียน การสอบภาคปฏิบัติ และการสังเกต มากที่สุด (ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ ตรวจผลงานเด็ก และใช้หลายวิธี ประกอบกัน (ร้อยละ 80.95) และการสอบปากเปล่า การอภิปรายซักถาม (ร้อยละ 76.19)

2.2 ปัญหาและความต้องการทางการศึกษาคำนวิชาสามัญ

การจัดการเรียนการสอน

ปัญหาในค่านการ เรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า วิชาที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาศิลปะศึกษา และวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 80.95) และวิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 71.43) ลักษณะของปัญหา พบว่า เกิดจากนักเรียนตามอกร่วมกิจกรรมได้บ้างกิจกรรมเท่านั้น (ร้อยละ 80.95) รองลงมาคือ กิจกรรมส่วนใหญ่ต้องใช้สายตาประกอบการเคลื่อนไหว (ร้อยละ 71.43) และสภาพการบกพร่องทางสายตาทำให้นักเรียนตามอกไม่สามารถเกิดการเรียนรู้ได้ (ร้อยละ 66.67)

ความต้องการในค่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของนักเรียนตามอก พบว่า นักเรียนตามอกต้องการให้ครูสอนโดยการอธิบายให้ฟัง (ร้อยละ 53.06) คนควาควยตนเอง (ร้อยละ 46.94) เชิญวิทยากรภายนอกมาร่วมกิจกรรมเป็นครั้งคราว และสอนโดยการทำกิจกรรมร่วมกัน (ร้อยละ 40.81) นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนตามอกต้องการให้สอนเน้นค่านการปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ (ร้อยละ 57.14) มากกว่าการสอนโดยเน้นวิชาการเพื่อโอกาสในการศึกษาต่อ นอกจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว นักเรียนตามอกยังมีความต้องการให้ทางโรงเรียนพาไปศึกษานอกสถานที่มากที่สุด (ร้อยละ 59.18) การแข่งขันกีฬา (ร้อยละ 48.85) และการแข่งขันตอบปัญหา (ร้อยละ 40.81) ส่วนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้นนักเรียนตามอกต้องการให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน (ร้อยละ 93.87) ส่วนค่าน

เนื้อหาวิชาสามัญนั้นนักเรียนตาบอดต้องการที่จะให้โรงเรียนเน้นเนื้อหาในกลุ่มวิชาทักษะ (ภาษาไทย คณิตศาสตร์) และกลุ่มวิชาประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) มากที่สุด ในระดับประถมศึกษา และต้องการให้เน้นวิชาภาษาอังกฤษมากที่สุด ในระดับมัธยมศึกษา

อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ปัญหาในค่านอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 52.38) ขาดความรู้ความเข้าใจในเทคนิควิธีการที่จะคัดเลือกอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ร้อยละ 28.57) และสถานที่คับแคบ (ร้อยละ 4.76)

ความต้องการค่านอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ต้องการห้องเรียน ห้องกิจกรรมต่าง ๆ ห้องอาบน้ำ ห้องสังคม ห้องแต่งตัว สัญญาณเตือนในสนามเด็กเล่น ทอระบายน้ำที่คิ และต้องการขยายบริเวณโรงเรียนให้กว้างขวางขึ้น

บุคลากร

ปัญหาค่านบุคลากร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ไม่มีปัญหา (ร้อยละ 57.14) มากกว่ามีปัญหา (ร้อยละ 42.85) ลักษณะของปัญหาคือ บุคลากรไม่เพียงพอ และไม่ตรงกับความต้องการ และขาดครูที่มีทักษะและความสามารถในการสอนนักเรียนตาบอด (ร้อยละ 19.05) และครูขาดความกระตือรือร้น (ร้อยละ 4.76)

ความต้องการค่านบุคลากร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ต้องการครูที่จบด้านการศึกษาพิเศษมากที่สุด (ร้อยละ 47.62) รองลงมาคือครูที่จบเฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ เกษตรฯ (ร้อยละ 42.85) และต้องการครูพี่สาคู ครูการเงิน และครูธุรการ (ร้อยละ 9.52)

การบริหารค่านวิชาการ

ปัญหาการบริหารค่านวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า บริเวณโรงเรียนและห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนนักเรียนตาบอด มากที่สุด (ร้อยละ 61.90) รองลงมาคือ ไม่สามารถปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับ

นักเรียนตาบอด (ร้อยละ 52.38) และบุคลากรต้องทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ มากมาย (ร้อยละ 4.76)

ความต้องการการบริหารค่านิชาการตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ต้องการให้มีการประชุมวางแผนชี้แจงรายละเอียดให้ทุกคนทราบ เกี่ยวกับการทำงานค่านิชาการ ต้องการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับผิดชอบงานนิชาการ ต้องการสื่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และวิทยากรจากภายนอก

สื่อการเรียนการสอน

ปัญหาค่านสื่อการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่ได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอ และ/หรือไม่ตรงกับความต้องการ มากที่สุด (ร้อยละ 90.47)

ความต้องการค่านสื่อการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ต้องการสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทเพิ่มขึ้น และให้ตรงกับความต้องการ ต้องการห้องเก็บสื่อวัสดุการเรียนการสอนที่เป็นสัดส่วนและมีผู้รับผิดชอบ และต้องการเจ้าหน้าที่พิมพ์อักษร เบรลล์

หลักสูตรและกิจกรรม เสริมหลักสูตร

ปัญหาค่านหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเทคนิคและวิธีการนำหลักสูตรเฉพาะ นักเรียนตาบอดในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร มากที่สุด (ร้อยละ 33.33) รองลงมา คือ ครูขาดความรู้ เทคนิควิธีการแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนตาบอด (ร้อยละ 28.37) และการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กตาบอดทำได้ยาก (ร้อยละ 23.80)

ความต้องการค่านหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ต้องการให้ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กตาบอดมากขึ้น โดยจัดทำเป็นหลักสูตรของเด็กตาบอดโดยเฉพาะ ต้องการให้จัดทำหนังสือเบรลล์ หนังสือตัวโต หนังสือคู่มือครู และต้องการให้มีการฝึกอบรมสัมมนาครูในโรงเรียน

การวัดผลประเมินผล

ปัญหาค่านการวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า มีปัญหาค่านการตัดสินให้นักเรียนตาบอดสอบผ่านจุดประสงค์ มากที่สุด

(ร้อยละ 85.71) รองลงมาคือ ระยะเวลาที่ใช้ในการวัดผลประเมินผลมีน้อยเกินไป (ร้อยละ 66.67)

ความต้องการด้านการวัดผลประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ทางโรงเรียนสอนคนตาบอดต้องการใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผลเองตามความเหมาะสมกับสภาพความพิการทางสายตาของเด็ก

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตาบอด พบว่า อยู่ในระดับดีมากที่สุด (ร้อยละ 63.27) รองลงมาคือ ระดับดีมาก (ร้อยละ 26.53) และระดับปานกลาง (ร้อยละ 10.20)

โอกาสในการศึกษาต่อ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า สามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้ (ร้อยละ 71.42) และการยอมรับของสังคมนั้น พบว่า สังคมไม่ยอมรับ (ร้อยละ 52.38)

โอกาสในการศึกษาต่อ ตามความคิดเห็นของนักเรียนตาบอด พบว่า เมื่อสำเร็จการศึกษานักเรียนตาบอดจะศึกษาต่อ (ร้อยละ 46.94) ไม่ศึกษาต่อ (ร้อยละ 32.65) และยังตัดสินใจไม่ได้ (ร้อยละ 20.40) สาเหตุที่ศึกษาต่อเพราะเรียนด้วยความสมัครใจ (ร้อยละ 40.81) และคิดว่าจะมีโอกาสทำงานดี (ร้อยละ 20.40) สาเหตุที่ไม่ศึกษาต่อ เพราะขาดเงินทุนสำหรับศึกษาต่อ (ร้อยละ 12.24) และถ้านักเรียนตาบอดไม่ศึกษาต่อ พบว่า นักเรียนจะไปประกอบอาชีพของตนเอง (ร้อยละ 12.24) และทำงานกับครอบครัว (ร้อยละ 10.20)

ตอนที่ 3 สภาพการฝึกอาชีพ ปัญหา และความต้องการการฝึกอาชีพ

3.1 สภาพการฝึกอาชีพ

จุดหมายการฝึกอาชีพ

จุดหมายการฝึกอาชีพ พบว่า เพื่อต้องการให้นักเรียนตาบอดสามารถประกอบอาชีพได้ตามความสามารถและตามสภาพความพิการของตนเอง

สภาพการฝึกอาชีพ

ลักษณะการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ครูผู้ฝึกได้ฝึกปฏิบัติให้ทีละคน (ร้อยละ 85.71) และฝึกปฏิบัติโดยการบรรยายประกอบ (ร้อยละ 57.14)

การจัดการฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็นของนักเรียนตาบอด พบว่า อาชีพที่ครูฝึกให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.31) และปฏิบัติไต่บ้างไม่ไต่บ้าง (ร้อยละ 34.69) ความรู้สึกต่อการฝึกอาชีพ พบว่า นักเรียนชอบเรียนการฝึกอาชีพ (ร้อยละ 89.79) สาเหตุที่ชอบเพราะเพื่อเป็นการเตรียมที่จะนำไปประกอบอาชีพในอนาคต (ร้อยละ 61.22) และได้ความรู้และประสบการณ์ (ร้อยละ 53.06) บรรยากาศในการฝึกอาชีพ ส่วนใหญ่พบว่า บรรยากาศสบาย ๆ เป็นกันเอง (ร้อยละ 57.14) และสนุกสนาน (ร้อยละ 44.89) การเรียนการสอนฝึกอาชีพนั้นนักเรียนตาบอดต้องการให้สอนเป็นรายบุคคลมากที่สุด (ร้อยละ 53.06) และสอนเป็นกลุ่ม (ร้อยละ 36.73) อาชีพที่ได้รับการฝึกแล้ว ตามความคิดเห็นของนักเรียนตาบอด พบว่า สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ (ร้อยละ 61.22)

สภาพอาคารสถานที่ฝึกอาชีพ

อาคารสถานที่ฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า จำนวนห้องฝึกอาชีพไม่เพียงพอ (ร้อยละ 90.48)

สภาพบุคลากร

จำนวนบุคลากร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า มีจำนวนไม่เพียงพอ (ร้อยละ 61.90)

การสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพ

การสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารได้สนับสนุนด้านการฝึกอาชีพเพื่อส่งเสริมการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด มากที่สุด (ร้อยละ 71.42) รองลงมาคือ จัดหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญเฉพาะอาชีพมาฝึกสอนอาชีพให้กับนักเรียนตาบอด ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาด้านการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด (ร้อยละ 57.14) และสนับสนุนให้ครูไปอบรมความรู้ด้านอาชีพต่าง ๆ เพิ่มเติม จัดหาวัสดุอุปกรณ์การฝึกอาชีพต่าง ๆ ให้เพียงพอ (ร้อยละ 52.38)

สภาพวัสดุอุปกรณ์

วัสดุอุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 80.95).

สภาพของหลักสูตรการฝึกอาชีพ

หลักสูตรการฝึกอาชีพของนักเรียนตามอก ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรยังไม่เหมาะสม

หลักสูตรการฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็นของนักเรียนตามอก พบว่า หลักสูตรการฝึกอาชีพนั้นนักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.22) อาชีพที่ทางโรงเรียนฝึกให้ นั้น พบว่า นักเรียนได้รับการฝึกในระดับพอดี (ร้อยละ 85.67) และอาชีพแต่ละอาชีพซึ่งทางโรงเรียนเปิดสอนให้ นั้น พบว่า ตรงกับความ ต้องการบ้างไม่ตรงกับความ ต้องการบ้าง (ร้อยละ 61.22) รองลงมาคือ ตรงกับความ ต้องการ (ร้อยละ 38.77)

สภาพการวัดผลประเมินผลผลงาน

การวัดผลประเมินผลงานของนักเรียนตามอก ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ใ้ชีวิตการตรวจผลงาน มากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ การสังเกต (ร้อยละ 86.95) และการสอบภาคปฏิบัติ (ร้อยละ 66.66)

สภาพของผลงาน ตลาดแรงงานและโอกาสในการทำงาน

สภาพของผลงาน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.90) ด้านทักษะและความคล่องตัวในการใช้วัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.90) และด้านความ ประณีตสวยงาม อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 52.38) ผลงานที่นักเรียนผลิตออกมา พบว่าไม่น่าพอใจ (ร้อยละ 66.67)

ตลาดแรงงาน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า กำลังประสบปัญหาด้านไม่มีตลาดแรงงานรองรับ (ร้อยละ 95.23)

โอกาสในการทำงาน ตามความคิดเห็นของนักเรียนตามอก พบว่า เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษานักเรียนยังตัดสินใจไม่ได้ มากที่สุด (ร้อยละ 46.94)

และจะนำไปประกอบอาชีพ (ร้อยละ 24.86) และในอนาคตนักเรียนตามอคติคิดว่าตนเอง จะประกอบอาชีพนักดนตรี มากที่สุด (ร้อยละ 22.49) และอาชีพรับราชการ ค้าขาย (ร้อยละ 16.32)

3.2 ปัญหาและความต้องการด้านการฝึกอาชีพ

การจัดฝึกอาชีพ

ปัญหาการจัดฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า อาชีพที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ อาชีพการทำอาหาร ทำขนม (ร้อยละ 71.42) รองลงมาคือ การทำเซรามิค (ร้อยละ 39.00) และการเกษตร (ร้อยละ 33.33)

ความต้องการด้านการฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็นของ นักเรียนตามอคติ พบว่า นักเรียนตามอคติต้องการอาชีพดนตรี มากที่สุด (ร้อยละ 65.31) รองลงมาคือ นวดแผนโบราณ (ร้อยละ 36.73) และซีเมนต์บล็อก ถักนิตติ้ง-โครเชต์ (ร้อยละ 32.65)

อาคารสถานที่

ปัญหาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า อาคารสถานที่ไม่เหมาะสม (ร้อยละ 85.71)

ความต้องการอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของครู และผู้บริหาร พบว่า ต้องการห้องฝึกอาชีพที่เป็นสัดส่วนเหมาะสมกับอาชีพที่นักเรียนฝึก

บุคลากร

ปัญหาคารบุคลากร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอและไม่ตรงกับความต้องการ (ร้อยละ 57.14) และขาดครูที่มี ทักษะและความสามารถในการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตามอคติ (ร้อยละ 33.33)

ความต้องการคารบุคลากร ตามความคิดเห็นของครูและ ผู้บริหาร พบว่า ทางโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ต้องการครูช่างไม้ ศิลปะ คนตรี เกษตรกรรม หัตถกรรม งานประดิษฐ์ และหมอดู เป็นต้น

การสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพ

ปัญหาการสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็นของครู

และผู้บริหาร พบว่า บุคลากรขาดทักษะ เทคนิคและความเชี่ยวชาญในการสอนให้กับนักเรียน
ตาบอด (ร้อยละ 57.14) โรงเรียนขาดโรงฝึกอาชีพ ขาดแคลนวิทยากรเพื่อฝึกอาชีพแก่
นักเรียนตาบอด และไม่มีตลาดแรงงานรองรับ (ร้อยละ 38.09)

ความต้องการด้านการสนับสนุนการฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็น
ของครูและผู้บริหาร พบว่า ทางโรงเรียนต้องการอาคารสถานที่ที่เหมาะสม มีวัสดุอุปกรณ์ที่
ครบถ้วนเหมาะสม บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะอาชีพ และต้องการให้มีการฝึก
อาชีพเพิ่มมากขึ้น

วัสดุอุปกรณ์

ปัญหาค่าวัสดุอุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร
พบว่า วัสดุอุปกรณ์ประกอบการฝึกอาชีพไม่ตรงกับความต้องการและไม่เพียงพอ (ร้อยละ
71.42)

ความต้องการด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของครูและ
ผู้บริหาร พบว่า ต้องการเครื่องมือทำซีเมนต์บล็อก วัสดุในการทำเซรามิก จอบ เสียม
และเงินกองทุนสำหรับใช้จ่ายเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียนตาบอดได้ฝึกปฏิบัติ
กัน

หลักสูตรการฝึกอาชีพ

ปัญหาค่าหลักสูตร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร
พบว่า หลักสูตรอาชีพบางอาชีพนักเรียนหญิงไม่สนใจและไม่เข้าฝึกปฏิบัติ เช่น การนวดแผน
โบราณ และหลักสูตรบางหลักสูตรเด็กตาบอดไม่สามารถปฏิบัติได้

ความต้องการด้านหลักสูตร ตามความคิดเห็นของนักเรียน
ครูและผู้บริหาร พบว่า ต้องการให้มีหลักสูตรการฝึกอาชีพต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และหลักสูตรการ
ฝึกอาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความพิการ ของเด็กตาบอด

การวัดผลประเมินผล

ปัญหาค่าการวัดผลประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูและ
ผู้บริหาร พบว่ามีปัญหาในเรื่องเวลาที่จำกัด และการสอบภาคปฏิบัติบางอาชีพนักเรียนตาบอด
ไม่สามารถปฏิบัติได้

ความต้องการการวัดผลประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ต้องการขยายเวลาในการฝึกอาชีพ และต้องการวิธีการสอบภาคปฏิบัติที่เด็กตามอกสามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

ผลงาน ทลาคแรงงานและโอกาสในการทำงาน

ปัญหาคำนผลงาน ทลาคแรงงาน และโอกาสในการทำงาน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ผลงานที่ผลิออกมาไม่น่าพอใจ คำนทลาค-แรงงาน พบว่า ไม่มีทลาคแรงงานรองรับเด็กตามอกเข้าทำงาน

ความต้องการคานผลงาน ทลาคแรงงานและโอกาสในการทำงาน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า ต้องการทลาคแรงงานรองรับเด็กตามอกที่สำเร็จการศึกษาแล้วเข้าทำงาน (ร้อยละ 90.47)

ตอนที่ 4 ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการศึกษาคานวิชาสามัญและการฝึกอาชีพ

4.1 สถานภาพของผู้ปกครอง

สถานภาพของผู้ปกครองของนักเรียนตามอกตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า เป็นเพศชาย 27 คน เพศหญิง 35 คน มีอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 19.04) รองลงมา มีอายุระหว่าง 56 ถึง 60 ปี (ร้อยละ 16.67). อาชีพ พบว่าอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง (ร้อยละ 57.14) และอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 40.48) เป็นส่วนใหญ่ สถานภาพสมรส พบว่า ยังอยู่รวมกัน (ร้อยละ 83.33) การศึกษาของบิดา พบว่า จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 73.80) การศึกษาของมารดา พบว่า จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 69.05) และรายได้ของครอบครัว พบว่า มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 1,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 61.90)

4.2 ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองต่อวิชาสามัญ

ความต้องการคานวิชาสามัญ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้บุตรตามอกได้ศึกษาตามความสามารถของบุตร มากที่สุด (ร้อยละ 26.19) รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญา (ร้อยละ 23.81)

ทัศนคติของผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า เด็กตาบอดสามารถศึกษาได้เหมือนกับเด็กปกติ (ร้อยละ 76.19) การปรับตัว พบว่า เด็กตาบอดสามารถปรับตัวให้กับการดำเนินชีวิตได้ (ร้อยละ 85.71) ประโยชน์ที่ได้รับ จากการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน พบว่า นักเรียนสามารถอ่าน-เขียนอักษรเบรลล์ได้ (ร้อยละ 83.33) สามารถช่วยเหลือตนเองได้ (ร้อยละ 80.95) สามารถเรียนรู้อาชีพ วิชาการและอาชีพ เด็กตาบอดเข้าใจและรู้กฎระเบียบของสังคม และช่วยอบรมสั่งสอน เด็กตาบอดให้ประพฤติตนได้ถูกต้อง (ร้อยละ 69.04) ความช่วยเหลือของรัฐ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนตาบอด พบว่า เพียงพอ นอกจากความต้องการด้านการศึกษา แล้ว พบว่า เด็กตาบอดยังต้องการการรักษาพยาบาลแบบให้เปล่า (ร้อยละ 66.67) และการได้รับสิทธิต่าง ๆ เท่าเทียมกับเด็กปกติ (ร้อยละ 59.52)

4.3 ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการฝึกอาชีพ

ความต้องการด้านการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้บุตรตาบอดฝึกอาชีพคนตรี มากที่สุด (ร้อยละ 69.05) พนักงาน รับโทรศัพท์ (ร้อยละ 26.19) และการนวดแผนโบราณ (ร้อยละ 23.80)

ทัศนคติของผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า เมื่อ เรียนฝึกอาชีพสำเร็จแล้วสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ (ร้อยละ 83.33) อาชีพที่ทาง โรงเรียนฝึกให้ พบว่า เป็นอาชีพที่เหมาะสม (ร้อยละ 95.24) เมื่อเปิดภาคเรียน พบว่า นักเรียนตาบอดสามารถนำเอาอาชีพที่ได้รับมาฝึกไปปฏิบัติได้ (ร้อยละ 69.05) และตาม ความคิดเห็นต่อการไปสมัครงานของนักเรียนตาบอด พบว่า บริษัท ห้างร้าน นายจ้างต่างๆ ไม่รับเข้าทำงาน (ร้อยละ 71.43) ปัญหาในการประกอบอาชีพของนักเรียนตาบอด พบว่า ไม่มีตลาดแรงงานสำหรับคนตาบอด (ร้อยละ 57.14) สิทธิในการประกอบอาชีพของคน ตาบอดกับคนปกติ พบว่า ควรมีสันติเท่าเทียมกัน (ร้อยละ 69.05)

ความคิดเห็นต่อการเรียนรวมและการเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด

การเรียนรวมในโรงเรียนปกติ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ตาบอด พบว่า นักเรียนต้องการเรียนในโรงเรียนปกติมากกว่าเรียนในโรงเรียนสอนคน ตาบอด (ร้อยละ 67.35)

ความต้องการให้เด็กตามอดเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของ
ผู้ปกครอง พบว่า ต้องการให้บุตรตามอดเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอดมากกว่าเรียน
รวม (ร้อยละ 73.81)

ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ต่อการเรียนรวม พบว่า ครู
และผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่น่าสนับสนุนให้จัดทำ แต่ควรจัดตั้งแค่ระดับ
มัธยมศึกษา เป็นต้นไป

ความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูและ
ผู้บริหาร พบว่า นักเรียนตามอดมาพบเพื่อปรึกษากับครู (ร้อยละ 90.48) การเอาใจใส่
ของครูพบว่า นักเรียนต้องการให้เอาใจใส่เป็นพิเศษ (ร้อยละ 90.48) ซึ่งนักเรียนแสดง
ออกโดยการติดตามครูอย่างใกล้ชิด (ร้อยละ 42.85) ความเข้าใจของครูต่อนักเรียน
ตาบอด พบว่า นักเรียนตามอดเหมือนกับเด็กปกติทั่วไป (ร้อยละ 57.14) และนักเรียน
ตาบอดแตกต่างจากเด็กปกติในบางด้านเท่านั้น (ร้อยละ 47.62)

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ตามความคิดเห็นของนักเรียน
ตาบอด พบว่า เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนจะปรึกษากับเพื่อนมากที่สุด (ร้อยละ 53.06)
และครูประจำชั้น (ร้อยละ 24.48) การปรึกษากับครูเมื่อมีปัญหาพบว่า นักเรียนเคยปรึกษา
มากกว่าไม่เคยปรึกษา (ร้อยละ 53.06) ความรู้สึกของนักเรียนต่อครูในโรงเรียน พบว่า
รักและเคารพเชื่อฟัง (ร้อยละ 48.98)

การติดต่อกับผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่า
ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นบางครั้งเท่านั้น (ร้อยละ 57.14)

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของครู
พบว่า มีความสัมพันธ์กันน้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับบุตรตามอด ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่าเมื่อบุตรมีปัญหาผู้ปกครองทราบโดยครูส่งจดหมายเชิญไปโรงเรียนเพื่อขอคำปรึกษา (ร้อยละ 83.33) การแก้ไข้ปัญหา พบว่า แก้ไขโดยปรึกษากับครูแล้วช่วยกันแก้้ปัญหา (ร้อยละ 90.48) การมาเยี่ยมและรับบุตร พบว่า ผู้ปกครองมาเยี่ยมและรับบุตร บั้ละ 2 ครั้ง มากที่สุด (ร้อยละ 54.76) สาเหตุเพราะ ระยะทางไกล (ร้อยละ 69.04) และไม่มีเงินค่าเดินทาง (ร้อยละ 69.04)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบในการวิจัยเรื่อง "สภาพการศึกษา ปัญหา ความต้องการทางการศึกษาและการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่" พบว่ามีประเด็นที่สำคัญควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียน ประกอบด้วย

1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือตั้งอยู่ในเขตชุมชนกลางใจเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนประเภทประจำ (กิน-นอน) และมีนักเรียนไป-กลับ เพียง 4 คน (ตารางที่ 5) เท่านั้น จากข้อมูลนี้แสดงว่า นักเรียนตาบอดได้อยู่ร่วมกันในโรงเรียนประจำอย่างใกล้ชิด และอบอุ่น ท่ามกลางเพื่อนที่ตาบอดด้วยกัน สมทรง พันธุ์สุวรรณ (2529: 33) กล่าวว่า การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนตาบอดในโรงเรียนประจำนี้จะทำให้นักเรียนตาบอดขาดการฝึกหัดปรับปรุงส่งเสริมบุคลิกภาพ และขาดการเรียนรู้ที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับคนปกติอื่น ๆ ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ควรสนับสนุนให้นักเรียนตาบอดได้ไป-กลับไ้บ้าง เพราะการที่เด็กได้เดินทางไป-กลับระหว่างบ้านและโรงเรียนนั้นจะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากสังคมอันได้แก่การขึ้นรถ-ลงรถ ใ้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เด็กปกติทั่วไป นอกจากนั้น ในด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว นักเรียนตาบอดก็จะได้ใกล้ชิดกับบิดามารดา และญาติพี่น้อง ซึ่งจะทำให้เกิดความอบอุ่น และความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ซึ่งจะทำให้บิดามารดา ญาติพี่น้อง ตลอดจนบุคคลปกติทั่วไปได้เข้าใจนักเรียนตาบอดว่าพวกเขาก็มีความสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างคนปกติทั่วไป หากพวกเขาได้มีโอกาสได้รับการฝึกประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสังคม

1.2 สภาพนักเรียน จากการวิจัย พบว่า มีนักเรียนตามอกทั้งหมดจำนวน 101 คน เป็นชาย 66 คน หญิง 35 คน (ตารางที่ 1) เป็นนักเรียนตามอกสนิทและตามอกเลือนลาง สาเหตุของตามอกนั้นพบว่า นักเรียนตามอกมาแต่กำเนิดมากที่สุด (ร้อยละ 75.25) จากการติดเชื้อโรคต่าง ๆ (ร้อยละ 20.79) และจากอุบัติเหตุ (ร้อยละ 3.16) จากข้อค้นพบนี้แสดงว่านักเรียนตามอกส่วนใหญ่ตามอกมาแต่กำเนิด สาเหตุที่ทำให้ตามอกมาแต่กำเนิดนั้น เคิร์ก และ แกลแลกเซอร์ (Kirk and Gallagher, 1986: 196) กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กตามอกมาแต่กำเนิดนั้นเกิดจากการได้รับถ่ายทอดจากพันธุกรรม การติดเชื้อซิฟิลิส โรคเบาหวาน ในขณะที่มารดาตั้งครรภ์ หรือเกิดจากการได้รับก๊าซออกซิเจนมากเกินไปเนื่องจากคลอดก่อนกำหนด ส่วนสาเหตุตามอกหลังคลอด ได้แก่ การติดเชื้อโรคต่าง ๆ ผดุง อารยะวิญญู (2523: 45) กล่าวว่า สาเหตุตามอกหลังคลอดที่เกิดจากการติดเชื้อโรคและโรคต่าง ๆ ได้แก่ เชื้อซิฟิลิส โรคตาแดง มะเร็ง (เนื้องอกในลูกตา) ท่อนิน ท่อกระຈก เป็นต้น นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์นักเรียนตามอกครูและผู้บริหาร พบว่า เชื้อไวรัสจากนกพิราบสามารถทำให้ตามอกได้เช่นกัน และสาเหตุจากอุบัติเหตุ พบว่า เกิดจากความซุกซนของเด็กหรือถูกทารุณกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนชายทั้งนั้น เพราะนักเรียนชายจะเล่นซุกซน หวาดเสียวจนได้รับอุบัติเหตุทำให้ตามอกมากกว่านักเรียนหญิง จึงทำให้มีนักเรียนชายตามอกมากกว่านักเรียนหญิง จากสาเหตุต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมานั้น เมื่อมาพิจารณาแล้วน่าจะเกิดจากปัญหาด้านสุขภาพของบิดามารดา โดยที่บิดามารดาได้รับเชื้อโรคต่าง ๆ มาแล้วถ่ายทอดมายังบุตรในขณะที่มารดาตั้งครรภ์ เช่น เชื้อซิฟิลิส เบาหวาน เป็นต้น

ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนตามอก ผลการวิจัยพบว่า มีลักษณะพฤติกรรมทางสังคมเหมือนกับเด็กปกติทั่วไป เช่น เรียกร้องความสนใจจากครู ฝ่าฝืนระเบียบวินัย ซกตอย ทะเลาะกัน แย่งพรรคพวก รักใคร่ชอบพอกันในลักษณะหนุ่มสาวทั่วไป (มัธยม) ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ เทลฟอร์ด และ ซาว์เรย์ (Telford and Sawrey, 1981: 352) ได้กล่าวว่าลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนตามอกก็เหมือนกับเด็กปกติทั่วไป ดังนั้นจากข้อค้นพบดังกล่าวจึงสรุปได้ว่านักเรียนตามอกนั้นก็มีความรู้สึกนึกคิด มีความต้องการแสดงออก ต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม ต้องการเพื่อน ต้องการมีครอบครัว และต้องการความปลอดภัยเหมือนกับคนปกติ

1.3 สภาพบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า มีบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 34 คน เป็นข้าราชการครูจากกองการศึกษาพิเศษ จำนวน 17 คน นอกจากนั้นเป็นลูกจ้างของมูลนิธิ และลูกจ้างของกองการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ครูตาปกติ 1 คน ครูตาบอด 5 คน พี่เลี้ยงเด็ก 3 คน คนครัว 3 คน ภารโรง 4 คน และพนักงานขับรถ 1 คน จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า โรงเรียนสอนคนตาบอดได้รับความช่วยเหลือในค่านบุคลากรจากกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา และได้รับจากมูลนิธิ จากจำนวนทั้งหมดเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าจำนวนบุคลากรน่าจะมีความเพียงพอ แต่เมื่อมาครูพี่เลี้ยงเด็กซึ่งมีจำนวน 3 คน คือนักเรียนตาบอด 101 คนนั้น เป็นตัวเลขที่ไม่สมควรมีอย่างมาก ซึ่งสาเหตุนี้ทำให้พี่เลี้ยงเด็กดูแลได้ไม่ทั่วถึง จึงทำให้นักเรียนตาบอดขาดระเบียบวินัยและทะเลาะกัน

1.4 ความสัมพันธ์กับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนกับชุมชนได้ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดเวลา เพราะโรงเรียนตั้งอยู่ใจกลางเมือง ย่านชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้รับความสนใจและได้รับความช่วยเหลือจากข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และบุคคลทั่วไปที่ผ่านไป-มาหรือผู้ที่มาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แล้วได้พบเห็นสภาพของนักเรียนตาบอด บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้จะให้ความช่วยเหลือทันทีเมื่อทราบว่าโรงเรียนสอนคนตาบอดเคือคร่อน (สัมภาษณ์ พรพันธ์ ศิริ, 4 กุมภาพันธ์ 2533) การช่วยเหลือของชุมชน ได้แก่ การเลี้ยงอาหารนักเรียนตาบอด การบริจาคเงินสร้างอาคารฝึกอาชีพ การรักษาพยาบาล ฯลฯ นอกจากนั้นคณะครูได้จัดนำนักเรียนตาบอดที่มีฝีมือทางการวาดแผนโบราณไปประกวดให้กับคนชราตามชุมชนต่าง ๆ ไปแสดงดนตรีตามงานเลี้ยงต่าง ๆ เป็นต้น

1.5 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม
- สถานภาพนักเรียนตาบอดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีอายุเฉลี่ยตั้งแต่ 11-25 ปี เป็นส่วนใหญ่ ซึ่ง โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld, 1973 อ้างถึงใน Telford and Sawrey, 1981: 355) พบว่าโดยเฉลี่ยนักเรียนตาบอดมีอายุสูงกว่านักเรียนปกติในชั้นเดียวกันประมาณ 2 ปี ไม่ว่าจะ เป็นอายุสมอง หรืออายุตามปฏิทิน การที่อายุสูงกว่าเนื่องจากการเข้าโรงเรียนช้า การขาดเรียนเพราะต้องรักษาดวงตา การรับรู้อักษร เบรลล์ช้า หรืออาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจของผู้ปกครองที่เห็นว่าเด็กตาบอดไม่สามารถที่จะรับการศึกษได้ ทำให้ส่งเด็กตาบอดเข้าเรียนช้าเกินไปและพบ

ภูมิลาเนาอยู่ในเขตจังหวัดภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดามีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง และเกษตรกรรมเป็นหลัก และเป็นครอบครัวที่มีฐานะยากจน บิดามารดาได้รับการศึกษาน้อยจึงทำให้บิดามารดาของนักเรียนตาบอดขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองและบุตร วันหนึ่ง ๆ ก็มุ่งมั่นแต่ทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัวเท่านั้น ดังนั้นเมื่อมารดาตั้งครรภ์ก็ไม่เคยไปตรวจร่างกายซึ่งบิดาหรือมารดาได้รับเชื้อโรคมาก็ไม่ทราบ เมื่อบุตรคลอดออกมาจึงทำให้ตาบอด หรือเมื่อคลอดบุตรแล้วบุตรตาแดง ตาอักเสบ ก็มักจะพาไปให้หมอกกลางบ้านหรือหมอผี โดยการเสกเป่าคาถาบุตร การกระทำเช่นนี้จึงทำให้บุตรตาบอดในเวลาต่อมา

- สถานภาพของครูและผู้บริหาร พบว่า เป็นชาย 6 คน หญิง 15 คน มีอายุตั้งแต่ 29-50 ปี มีประสบการณ์สอนนักเรียนตาบอดตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มากที่สุดครูและผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาต่าง ๆ ที่ไม่ใช่วุฒิการศึกษาพิเศษ แต่ครูและผู้บริหารได้รับการอบรมในการสอนเด็กตาบอดมาพอสมควร ในเรื่องวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ อรอนงค์ สุวรรณกุล (2526: 130) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนที่มีเด็กพิการนั้น ผู้บริหารควรจะต้องเป็นผู้มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษโดยตรง หรือควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารมาเป็นเวลาพอสมควร รวมทั้งควรมีประสบการณ์ด้านการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสอนเด็กพิการมากพอ และ วิจิตร ระวังวงศ์ (วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 2523-2524: 50) กล่าวว่า ครูที่สอนเด็กพิการจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรม และมีประสบการณ์ในการสอนเด็กพิการมาพอสมควร ซึ่งจะมีผลทำให้การเรียนการสอนนักเรียนตาบอดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นครูและผู้บริหารโรงเรียนแห่งนี้นับว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถพอที่จะอบรมสั่งสอนนักเรียนตาบอดได้อย่างมีประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่มีวุฒิการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะเด็กตาบอด แต่ครูและผู้บริหารก็ได้รับการอบรมด้านการสอนเด็กตาบอด และมีประสบการณ์ด้านการสอนเด็กตาบอดมานานพอสมควร

- สถานภาพของผู้ปกครองของนักเรียนตาบอด พบว่า มีอายุตั้งแต่ระหว่าง 31-70 ปี มีอาชีพ รับจ้าง/ลูกจ้าง และเกษตรกรรม โดยมีรายได้เฉลี่ย/เดือนต่ำกว่า 1,000 บาท ส่วนด้านการศึกษานั้น ส่วนใหญ่ พบว่า ได้รับการศึกษาสูงสุดเพียงประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองของนักเรียนมีฐานะ

ยากจนมาก และได้รับการศึกษาน้อย จึงทำให้เกิดความไม่รู้ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและบุตร กอปรกับความยากจน เมื่อบุตรตาแดง ตาอีกเสบ ก็มักจะพาบุตรไปรักษากับหมอนี่ หมอกลางบ้าน ซึ่งค่ารักษาพยาบาลไม่แพง เท่ากับจักษุแพทย์ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ จากการไม่มีความรู้และความยากจนนี้เองจึงทำให้บุตรของตนตาบอดตั้งแต่กำเนิด เพราะการติดเชื้อจากบิดาหรือมารดา หรือตาบอดหลังคลอดมาแล้วเป็นจำนวนมาก ค่ายเหตุคงที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าการกระจายรายได้ของรัฐ การให้โอกาสทางการศึกษา และการบริการสาธารณสุขมูลฐานของรัฐสู่ประชาชนในชนบทยังไม่ทั่วถึง จึงทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจนัก

2. สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการทางการศึกษาค้นวิชาสามัญ

การจัดการศึกษาค้นวิชาสามัญให้กับนักเรียนตาบอดมิได้แตกต่างไปจากเด็กปกติทั่วไป เพียงแต่คัดแปลงเทคนิคการสอน ใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์พิเศษเข้าไปช่วยในการสอนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะรัฐถือว่านักเรียนตาบอดเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ ควรได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับคนปกติ การจัดการศึกษาให้กับนักเรียนตาบอดอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น เทลฟอร์ด และ ซาวเรย์ (Telford and Sawrey, 1981: 365) กล่าวว่า ควรคำนึงถึงความต้องการทางการศึกษาของเด็กตาบอดก่อน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

2.1 หลักการและจุดหมาย หลักการและจุดหมายที่โรงเรียนได้เน้นเป็นพิเศษ ได้แก่

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ในระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
2. ส่งเสริมให้รู้จักช่วยตนเอง รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และใช้ในชีวิตประจำวัน โดยไม่เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม
3. ส่งเสริมให้รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้เป็นอย่างดี
4. สรรสร้างสุขนิสัยและวัฒนธรรมให้แก่เด็ก
5. ให้มีความเข้าใจในระบอบการปกครองในวิถีทางของ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และเทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์

6. ส่งเสริมให้มีความรู้พื้นฐานด้านการประกอบอาชีพ จากหลักการและจุดหมายดังกล่าว เป็นสิ่งที่โรงเรียนได้เน้นสอนให้กับนักเรียนเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจุดหมายของโรงเรียนแห่งนี้ได้แตกต่างไปจากจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 เลย เพียงแต่ทางโรงเรียนได้นำเอาจุดหมายที่สำคัญในหลักสูตร เดิมยกออกมาเป็นแนวทางให้โรงเรียนได้ดำเนินการเรียนการสอนนักเรียนตาบอดให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตามสภาพความพิการของตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคม มีความเข้าใจในระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีความรู้พื้นฐานด้านการประกอบอาชีพ จากหลักการและจุดหมายดังกล่าวนี้ทางโรงเรียนสามารถที่จะสอนให้กับนักเรียนได้ตามจุดหมายที่โรงเรียนได้วางไว้ แต่เมื่อนักเรียนตาบอดจบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้วชีวิตของนักเรียนตาบอดมักไม่ได้เป็นไปตามจุดหมายของโรงเรียน เช่น ในค่านิทัศน์นักเรียนตาบอดมีความเข้าใจในระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น นักเรียนตาบอดจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อพวกเขาเท่านั้น แต่ระบอบประชาธิปไตยพวกเขายังไม่เข้าใจนัก เพราะพวกเขาไม่เคยได้รับสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นในจุดหมายข้อนี้ของโรงเรียนจึงไม่บรรลุจุดหมาย และค่านิทัศน์ให้มีความรู้พื้นฐานด้านการประกอบอาชีพนั้น พบว่า นักเรียนจะสามารถนำอาชีพที่ได้รับการฝึกไปประกอบอาชีพได้บางอาชีพเท่านั้น เช่น คนตรี การนวดแผนโบราณ ส่วนอาชีพอื่นก็ไม่สามารถนำไปประกอบได้มากนัก ส่วนใหญ่ก็จะไปขายสลากกินแบ่งกัน

2.2 การจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูได้ใช้วิธีการสอนหลายวิธีประกอบกัน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามแสดงความคิดเห็นได้ และการเรียนการสอนส่วนใหญ่ต้องเรียนโดยการสัมผัส วิธีการสอนของครูนี้นับว่าเป็นหัวใจสำคัญสำหรับนักเรียนตาบอด (วิจิตร ระวังค์, 2523-2524: 56) และครูควรคำนึงถึงการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับนักเรียนตาบอด คัดแปลงจากการเห็นไปสู่การได้ยิน สัมผัสและเคลื่อนไหวให้มากที่สุด โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld, 1972) อ้างถึงใน Telford

and Sawrey, 1981: 365) กล่าวว่า หลักการสอนนักเรียนตามอคควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความเป็นรูปธรรมของสิ่งเร้า ความกลมกลืนสอดคล้องกันกับของคำอธิบายต่อประสบการณ์ที่เป็นสิ่งเร้าด้วย จากผลการวิจัยในค่านวธีการสอนนักเรียนตามอคที่โรงเรียนแห่งนี้พบว่า สอดคล้องกับหลักการสอนของโลเวนเฟลด์ (Lowenfeld) ทุกประการ ได้แก่ การสอนเด็กตามอคสนิทด้วยอักษร เบรลล์ และการสอนเด็กตามอคเลื่อนกลางด้วยหนังสือตัวโต เป็นต้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการสอนเด็กตามอคนั้นจะต้งคำนึงถึงส่วนที่ขาดความสามารถและส่วนที่ยังมีความสามารถ เพราะจะช่วยให้นักเรียนตามอคสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาความคิดและความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ใกล้เคียงหรือเท่าเทียมกับเด็กปกติ นอกจากนี้ยังพบว่า การเรียนการสอนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ นั้นมีเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เหมือนกับเด็กปกติ เพียงแต่เพิ่มการเรียนการสอนอักษร เบรลล์ การสัมผัสและการเคลื่อนที่ให้กับเด็กตามอค กลุ่มวิชาที่นักเรียนตามอคชอบเรียนมากที่สุดในระดับประถมศึกษา ได้แก่ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ สาเหตุที่นักเรียนชอบเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากการสัมภาษณ์นักเรียนตามอคพบว่า วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นวิชาที่ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากมายและเป็นวิชาที่ครูผู้สอนสอนได้อย่างสนุกสนานเข้าใจง่าย ส่วนวิชาภาษาอังกฤษนั้น จากการสัมภาษณ์นักเรียนตามอคถึงสาเหตุของการชอบ พบว่า เป็นวิชาที่จะสามารถให้ประโยชน์กับพวกเขาได้มาก พวกเขาต้องการที่จะพูด ฟัง อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษได้อย่างดี โดยใช้พูดกับชาวต่างประเทศ เมื่อมีชาวต่างประเทศมาเยี่ยมที่โรงเรียน นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์นักเรียนตามอคนักเรียนตามอคชอบการสอนของครูที่สอนได้อย่างสนุกสนาน ซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น

ส่วนวิชาที่นักเรียนตามอคไม่ชอบเรียนมากที่สุด ผลการวิจัย พบว่า ได้แก่ วิชาศิลปะศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของครูและผู้บริหาร พบว่าวิชาที่มีปัญหาค้นการเรียนการสอนมากที่สุด ได้แก่ วิชาศิลปะศึกษา วิชาพลศึกษา และวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร และจากการสังเกตพบว่า วิชาเหล่านี้เป็นวิชาที่นักเรียนตามอคจำเป็นต้องใช้ทักษะทางสายตาในการเรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอนขึ้นมา เพราะเมื่อนักเรียนมองไม่เห็นขณะที่ครูสอนการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เช่น การวาดภาพ การชกมวย การวาดรูปทรงเรขาคณิต และการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การปฏิบัติสิ่งที่กล่าวมานี้เด็กที่ตามอคสนิทและตามอคมาแต่กำเนิดจะพบกับ

อุปสรรคด้านการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เหล่านี้มาก

ความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนตามขอต้องการให้ครูสอนวิธีอธิบายให้ฟังอย่างชัดเจน มากที่สุด ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนตามขอคนนั้นจะเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีนั้นจะต้องได้รับการฟังอย่างชัดเจนนั่นเอง นอกจากนั้นนักเรียนตามขอยังต้องการให้ครูสอนเน้นค่านิยมปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และการประกอบอาชีพมากกว่าการสอนเน้นวิชาการเพื่อนำไปศึกษาต่อ จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนตามขอต้องการที่จะประกอบอาชีพต้องการนำวิชาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับมาจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตรประจำวันของเขาให้ได้มากที่สุด สาเหตุที่นักเรียนต้องการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองนั้นเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียนอยู่ในฐานะยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท/เดือน ดังนั้นถ้าพวกเขาได้นำวิชาความรู้ที่โรงเรียนได้สอนมาไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระครอบครัวได้เช่นกัน

2.3 ค่านิยมสถานที่และสภาพแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม อยู่ในพื้นที่ที่จำกัด จะขยายการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ อีกไม่ได้ แต่ทางโรงเรียนได้มีการคิดแปลงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้สวยงามและเหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียนตามขอ นอกจากนั้นทางโรงเรียนได้มีการแนะนำอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้กับนักเรียนตามขออีกด้วย ซึ่ง แฉลม แยม เอี่ยม (2527: 7) กล่าวว่า ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมมีความจำเป็นมากสำหรับคนตามขอ เพราะคนตามขอจะใช้ประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เพื่อชี้แนะบอกให้ทราบอยู่ตลอดเวลาว่าในขณะที่เขาอยู่ที่ไหน กำลังจะไปไหนทิศทางไหน และแห่งใด ดังนั้นทางโรงเรียนจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมและครุภัณฑ์ให้คงที่ ให้เด็กสามารถเดินไปมา ค้นหาสิ่งของหรือสถานที่ที่ต้องการด้วยตนเอง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจะต้องบอกให้นักเรียนทราบและให้เขาซักถาม และสำรวจสภาพแวดล้อมใหม่ด้วยตนเอง (กรมสามัญศึกษา, 2528: 16) ในค่านิยมห้องเรียนที่เหมาะสม ควรเป็นห้องเรียนที่ห่างจากบริเวณที่มีเสียงดังอีกทีก็ เพราะนักเรียนตามขอต้องอาศัยทักษะในการฟังช่วยในการเรียนอย่างมาก และควรเป็นห้องเรียนที่มีแสงสว่างเพียงพอ เพื่อจัดให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียน ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนตามขอให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

แต่ทางโรงเรียนกำลังประสบปัญหาความงบประมาณ และบุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในเทคนิควิธีการที่จะคัดแปลงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับนักเรียนตาบอด ดังนั้นจึงปรากฏว่าทางโรงเรียนยังไม่สามารถจัดเรื่องอาคารสถานที่ให้สมบูรณ์ได้

ความต้องการด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ พบว่า ต้องการที่จะขยายบริเวณโรงเรียนให้กว้างขวางขึ้น เพราะมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมก็อยู่เช่นเดิม ต้องการมีสนามเด็กเล่น เพราะในปัจจุบันนักเรียนตาบอดได้รับอันตรายจากการเล่นชิงช้ากันเกือบทุกวัน ซึ่งนักเรียนตาบอดมองไม่เห็นว่ามีเพื่อนกำลังเล่นชิงช้าอยู่ เมื่อเดินเข้าไปจึงทำให้ชนปะทะกับชิงช้าเข้าจนได้รับบาดเจ็บกันหลายคน นอกจากนี้ยังต้องการห้องอาบน้ำ ห้องส้วม ห้องแต่งตัว ห้องซักผ้า ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมและเป็นสัดส่วน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนตาบอดทั้งสิ้น

2.4 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า มีบุคลากรเพียงพอและไม่มีปัญหา แต่ทางโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือต้องการครูที่จบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษและครูที่จบการศึกษาด้านวิชาเฉพาะ เช่น คณิตศาสตร์ เพราะในปัจจุบันนี้ครูที่สอนคณิตศาสตร์ให้นักเรียนก็เป็นครูที่จบการศึกษาด้านอื่น ๆ มา ถ้าโรงเรียนมีครูที่ได้ออกศึกษาวิชาเฉพาะมาทำงานก็สามารถทำให้การเรียนการสอนของนักเรียนตาบอดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูผู้สอนแต่ละคนต้องทำหน้าที่สอนเป็นงานหลัก และมีหน้าที่ต่าง ๆ เพิ่มอีกมากมาย เช่น เจ้าหน้าที่พยาบาล การเงิน ชุกรการ ฯลฯ จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร พบว่า ครูบางคนเกิดความเครียดเหนื่อยล้าและเบื่อหน่าย สาเหตุเพราะต้องทำงานหนักทั้งการสอนเด็กตาบอดและมีหน้าที่ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก วิธีการแก้ไขนั้นก็คือผู้บริหารได้ให้ความสำคัญและนิเทศการสอนให้กับครูผู้สอน และชี้ให้เห็นว่างานสอนเด็กพิการทางสมองนี้เป็นงานที่หนัก ครูผู้สอนจะต้องมีความเสียสละ ออกทนและมีความสามารถที่จะทำให้นักเรียนตาบอดได้รับความรู้ มีความสามารถ เมื่อศึกษาจบออกไปแล้วก็จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมต่อไปได้ ซึ่ง พັນภานุบุตร (2522: 6) กล่าวว่า คุณสมบัติของครูผู้สอนเด็กพิการนั้นคือ ต้องมีคุณธรรม ชยัน และออกทน และ สมทรง พันธ์สุวรรณ (2529: 32) กล่าวว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยาเด็กพิเศษ จิตวิทยาพัฒนาการด้านอารมณ์ ภาษา และการปรับตัวของเด็กตาบอดได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นผลให้การเรียนการสอนเด็กตาบอดบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่

วางไว้ แต่เนื่องจากสภาพการทำงานและความเป็นอยู่ของครูผู้สอนนักเรียนตามอกใน ปัจจุบันอาจ เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานใ้ความอุดมคดีย่างสมบูรณ์ นอกจากนั้นจากการ สัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร ยังพบว่า ครูทุกคนไม่ได้จบการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะเด็กตาบอด มา และครูบางคนก็ถูกย้ายมาจากโรงเรียนปกติ จึงทำให้ครูบางคนไม่เข้าใจระบบการศึกษา เด็กพิเศษ (เด็กตาบอด) และจิตวิทยาเด็กพิเศษดีพอ ดังนั้นจึงทำให้การเรียนการสอน นักเรียนตาบอดในบางรายวิชาไม่ประสบผลสำเร็จนัก

2.5 ค่านการบริหการค่านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้ให้การ สนับสนุนค่านวิชาการโดยการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรภายในโรงเรียน แต่ก็ ประสบปัญหาค่านไม่สามารถปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนตาบอด ชาคแควนวิทยาการ และแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่ครูผู้สอน จึงมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือค่านวิชาการให้แก่โรงเรียน การพัฒนาหลักสูตร และบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และในขณะนี้หน่วยงานที่ให้ความ ช่วยเหลือค่านวิชาการและงบประมาณที่สนับสนุนค่านวิชาการแก่ทางโรงเรียนอย่างมากคือ กองการศึกษาพิเศษและมูลนิธิช่วยและให้การศึกษาสำหรับคนตาบอดภาคเหนือ

ส่วนค่านการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นไม่ตรงกัน คือ ผู้บริหารเห็นว่าได้จัดให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เคื่อนละครั้ง แต่ความเห็นของครูผู้สอนพบว่า นิเทศการศึกษาภาคเรียนละครั้ง แต่ผู้บริหาร ได้ให้การส่งเสริมค่านขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอนด้วยการชมเชย หรือให้รางวัลเป็นการ ส่วนตัว และผู้บริหารได้ให้ความร่วมมือแก่ครูผู้สอนในการแก้ปัญหาในค่านการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนสามารถจัดได้หลายรูปแบบ และบทบาท การนิเทศของผู้บริหารอาจจะเห็นไม่เด่นชัด จากความเห็นที่ไม่ตรงกันดังกล่าว ฝ่ายบริหาร ของโรงเรียนและครูผู้สอนควรมีการประชุมปรึกษาหารือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่ง กันและกันบ้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ทั้งนี้ จะเห็นได้จากการสัมภาษณ์จากครูผู้สอนเกี่ยวกับความต้องการค่านบริหารวิชาการศึกษาว่าคณะครู และผู้บริหารควรมีการประชุม วางแผน ชี้แจงให้ทราบรายละเอียดในการทำงานค่านวิชาการศึกษา และจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับผิดชอบ เพื่อประสานงานในแต่ละวิชาให้สอดคล้องกัน เมื่อมี ปัญหาจะได้แก้ไข้ปัญหาโดยเร่งด่วน ซึ่ง อรอนงค์ สุวรรณกุล (2524: 131) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้บริหารการศึกษาพิเศษที่ดีคือให้ระบบประชาธิปไตยในการกระจายอำนาจ

รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีการปรึกษาหารือกัน จึงจะทำให้การปฏิบัติงานได้ผล
 ลุล่วงไปด้วยดี เพื่อที่จะแก้ปัญหาในบางเรื่องได้ จากข้อความดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร
 โรงเรียนสอนคนตาบอดนั้นควรที่จะรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อจากการจัดการเรียนการ
 สอน เมื่อมีปัญหาก็กจำเป็นต้องประชุมปรึกษาหารือและช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้ง
 ให้ขวัญและกำลังใจต่อครูผู้สอนที่จะทำงานค่านนี้ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ต่อไป

2.6 ก้านสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารส่วน
 ใหญ่เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนที่มีบริการภายในโรงเรียนมากที่สุดคือ สแลท และสไตลัส
 (Slate and Stylus) กระจกานกราฟ ไม้เท้าสีขาว ของเล่น และแว่นขยาย เท่านั้น ส่วน
 สื่อการเรียนชนิดอื่น ๆ มีบริการไม่เพียงพอ จะสังเกตได้ว่าสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ
 นั้นจะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทางโรงเรียนได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพ-
 รัตนราชสุดาฯ รัชกาลที่ 10 วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่จัดทำสื่อให้กับโรงเรียน ส่วนสื่อการเรียน
 การสอนที่ไม่เพียงพอนั้น จะพบได้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำใ้ยาก และ
 ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ และมีราคาแพงมาก เช่น เครื่องอัดหนังสือเทอร์-
 โมฟอร์ม (Thermoform) กระจกานเบรลลอน (Brailon) เป็นต้น สื่อการเรียนการ
 สอนของโรงเรียนที่มีบริการไม่เพียงพอนี้ทั้ง ๆ ที่ได้รับความช่วยเหลือค่านงบประมาณจาก
 มูลนิธิช่วยและให้การศึกษาคคนตาบอดภาคเหนือแห่งประเทศไทยมากที่สุด รองลงมาคือ
 กองการศึกษาพิเศษ ก็ยังไม่เพียงพอ อาจเป็นเพราะค่าใช้จ่ายรายหัวของเด็กพิการสูงกว่า
 เด็กปกติประมาณ 8 เท่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2527: 56)
 ดังนั้นจึงทำให้โรงเรียนประสบปัญหาค่านงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการตามมา
 นั้นเอง เมื่องบประมาณไม่เพียงพอทางโรงเรียนจะดำเนินการค่านการเรียนการสอนก็
 ย่อมติดขัดไปทุกอย่าง เช่น ทำให้ขาดสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ เป็นต้น

2.7 หลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียน
 สอนคนตาบอดใช้หลักสูตรพิเศษประกอบหลักสูตรประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษา
 พุทธศักราช 2521 สำหรับคนตาบอด และเกณฑ์ในการแบ่งเนื้อหาที่ใช้เกณฑ์เดียวกับนักเรียน
 ปกติ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2525: 15) ได้ให้แนวคิดที่ว่า ข้อจำกัดอันเกิด
 จากปัญหาทางสายตาไม่จำเป็นต้องจัดหลักสูตรพิเศษให้ก็จริง แต่ควรจะต้องมีการปรับหลักสูตร
 ในลักษณะเพิ่มหรือปรับปรุง เปลี่ยนแปลงบ้าง เพื่อชดเชยข้อจำกัดทางด้านสายตา เช่น เรื่อง
 การปฐมนิเทศและการเคลื่อนไหว การรับรู้สิ่งกีดขวางโดยใช้โสตประสาท ฯลฯ สำหรับเนื้อหา

ของหลักสูตรพบว่ายังไม่เหมาะสม เพราะเนื้อหาบางตอนยากเกินความสามารถของนักเรียนตาบอด อาจเป็นเพราะหลักสูตรการสอนยังเน้นหนักด้านเนื้อหาวิชาการมากเกินไป และไม่ยืดหยุ่นเพียงพอสำหรับความพิการ ซึ่ง ศรียา-ประภัสร นิยมธรรม (2520: 91) ได้กล่าวว่าการจัดหลักสูตรและการบรรจุเนื้อหาในบทเรียนนั้น ควรจัดให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก นอกจากนั้นควรเน้นการฝึกทักษะทางด้านช่วยตนเอง ด้านสังคม และด้านอาชีพ ทั้งนี้เพื่อเป็นการวางพื้นฐานการดำเนินชีวิต สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมคนปกติได้อย่างมั่นใจ และสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ต่อไป

ส่วนปัญหาค้นหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจและวิธีการนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนตาบอด ดังนั้นในเรื่องความต้องการค่านหลักสูตรจึงพบว่าครูและผู้บริหารต้องการให้การฝึกอบรมสัมมนาครูในโรงเรียนเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนมากขึ้น สำหรับค่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรครูและผู้บริหารได้ให้การสนับสนุนนักเรียนตาบอดให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความสนใจของเด็ก โดยที่นักเรียนตาบอดได้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมนันทนาการ/ดนตรี และการตอบปัญหาวิชาการมาก และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่านักเรียนตาบอดจะมีปัญหาบางประการ เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดความเข้าใจในสิ่งเร้าต่าง ๆ แต่เขาก็มีความสามารถอย่างเท่าเทียมกับเด็กปกติ ซึ่งความสามารถเด่นของนักเรียนตาบอดคือนักเรียนตาบอดมีความสามารถในการฟังสูง และมีความคิดริเริ่มสูงด้วย (Halpin et al., 1973 อ้างถึงใน Hallahan and Kauffman, 1988: 319) และในกิจกรรมนันทนาการ/ดนตรีนั้นก็ เป็นศิลปะที่นักเรียนตาบอดสามารถเข้าถึงได้มากที่สุด เนื่องจากต้องใช้การฟังเสียง และจำโน้ตเป็นส่วนใหญ่ สำหรับในการตอบปัญหาทางวิชาการก็เช่นกัน นักเรียนตาบอดต้องใช้ความสามารถในการฟังสูง และอาศัยความจำเป็นใหญ่ จึงทำให้นักเรียนตาบอดเข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ได้ และ สุปาลี สนธิรัตน์ (ม.ป.ป.: 345) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนตาบอดนั้นควรจัดอย่างสม่ำเสมอ เพราะถ้านักเรียนตาบอดได้รับคำแนะนำและความรู้ที่ดี พวกเขาจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เกือบทุกอย่าง เช่น วายน้ำ เต็นท์ ภายบริหาร ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนั้น สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ (2522: บทคัดย่อ) ได้พยายามสร้างแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนตาบอด เพราะเห็นว่ามียุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างค่านสุขภาพ การเคลื่อนไหว การปรับตัวทางสังคม และมีวุฒิภาวะมากขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่

พบว่าคุณธรรมที่ปลูกฝังให้กับนักเรียนตามอุดมมากที่สุดคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น จึงกล่าวว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนักเรียนตามอุดมเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ อยางดี และขอควรคำนึงถึงการจัดกิจกรรมก็คือ ให้เขาทำกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้เด็ก ได้เรียนรู้กิจกรรมทางสังคมด้วยตนเองมากที่สุด เพราะเป็นการฝึกให้นักเรียนตามอุดม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ดี อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับ นักเรียนตามอุดมในการที่จะรวมกันกับผู้อื่นต่อไป

2.8 ค่านการวัดผลประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ในการวัดผล สำหรับนักเรียนตามอุดมได้ใช้เกณฑ์เดียวกับเด็กปกติ แต่มีการยืดหยุ่นได้ เพราะนักเรียน ตามอุดมต้องใช้ข้อทดสอบที่เป็นอักษร เบรลล์โดยเฉพาะ จึงทำให้การวัดผลต้องใช้เวลามาก กว่าเด็กปกติ ส่วนวิธีการวัดผลนั้น พบว่าใช้วิธีการสอบข้อเขียน สอบภาคปฏิบัติ และการ สังเกต เป็นส่วนใหญ่ ในการทดสอบ เด็กตามอุดมนี้ได้ประสบปัญหาในเรื่องการคัดลिनให้ผ่าน จุดประสงค์ เพราะในการทดสอบจุดประสงค์นั้นนักเรียนตามอุดมไม่สามารถสอบผ่านได้ทุก จุดประสงค์ ทั้งนี้เนื่องจากความพิการทางตาตนเอง ถ้าต้องการให้สอบผ่านจริงๆจำเป็น ต้องใช้ขยายเวลาการทดสอบออกไป และทดสอบหลาย ๆ ครั้งจึงจะสอบผ่าน ดังนั้นเมื่อ สัมภาษณ์ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับความต้องการค่านการวัดผล พบว่า ต้องการที่จะใช้เกณฑ์ วัดผลของนักเรียนตามอุดมโดยเฉพาะตามความเหมาะสมกับสภาพความพิการทางตาของเขา มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2525: 158) ได้ระบุไว้ว่าผู้ที่ทำหน้าที่วัดผล ประเมินผลทุกชั้นตอน มีอำนาจปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผล การให้ข้อสอบและเวลา ตามความเหมาะสมกับสภาพของ เด็ก ซึ่งก็จะทำให้การวัดผลประเมินผลมีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น เพราะครูผู้สอนนักเรียนตามอุดมจะเข้าใจสภาพความพิการของนักเรียนและสามารถ เลือกวิธีการวัดผลประเมินผลนักเรียนตามอุดมได้เหมาะสมนั่นเอง

2.9 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ เฮย์ส (Hayes, 1941 อ้างถึงใน Telford and Sawrey, 1981: 355) ได้ใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กตามอุดม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันไป จากเด็กสายตาปกติ ยกเว้นในวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำกว่าเด็กปกติ ซึ่ง ตรงกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ซึ่งให้ความเห็นเกี่ยวกับวิชาที่มีปัญหาในการเรียน การสอน นั่นคือ วิชาคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะเรขาคณิต ซึ่งนักเรียนตามอุดมจะมีความยาก

ลำบากต่อการสร้างมุม วิชาต่าง ๆ อย่างมาก ซึ่งเนื่องมาจากความพิการทางสายตา ของนักเรียนนั่นเอง จึงทำให้นักเรียนไม่เข้าใจว่าการวาดรูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม และ วิชาต่าง ๆ จะทำอย่างไร แต่ด้วยความสามารถของครูที่ได้นำสื่อการเรียนการสอนมา ให้กับนักเรียนตาบอด จึงทำให้นักเรียนตาบอดสามารถเรียนวิชาต่าง ๆ จนจบหลักสูตรได้ และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตาบอดส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี

สำหรับ โอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนตาบอด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการที่จะศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว สาเหตุที่เรียนต่อ เพราะเรียนด้วยความสมัครใจ และคิดว่าจะมีโอกาสได้ทำงานเลี้ยงตนเอง จากข้อคิดเห็น ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนตาบอดนั้นเป็นผู้ที่ต้องการที่จะได้รับการศึกษา มีวิชาความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ เหมือนกับคนปกติทั่วไป เมื่อพวกเขา มีความรู้ความสามารถแล้ว ก็จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระให้กับครอบครัวและสังคมต่อไป นอกจากนี้ยังพบว่ามึนักเรียนตาบอดที่ตัดสินใจไม่เรียนต่อ สาเหตุเพราะขาดเงินทุนสำหรับ ศึกษาต่อ แต่นักเรียนตาบอดก็จะออกไปประกอบอาชีพของตนเองและช่วยครอบครัวต่อไป ที่เป็นเช่นนี้เกิดจากรูานะของครอบครัวนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และผลการวิจัยก็พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนตาบอดส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 1,000 บาท/เดือน ดังนั้นนักเรียนตาบอดจึงต้องการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและช่วยเหลือครอบครัวได้บ้าง

ส่วนการยอมรับของสังคม ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารพบว่า สังคมยังไม่ยอมรับความรู้ความสามารถของนักเรียนตาบอด ซึ่งจะพบได้จากสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ที่ไม่ยอมรับนักเรียนตาบอดเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นการ สกตักกันและปิดโอกาสนักเรียนตาบอดเป็นอย่างมาก เพราะถ้าพวกเขาได้เข้าไปศึกษาพวกเขา ก็ยังสามารถศึกษาจนสำเร็จระดับปริญญาตรีและปริญญาโทได้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้กับนักเรียนตาบอด ได้เข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านักเรียนตาบอดพิการเพียงสายตาเท่านั้นแต่ด้วยวัยอื่นมิได้พิการ ถ้าพวกเขาได้รับการยอมรับจากสังคม โดยเปิดโอกาสให้พวกเขาได้เข้าไปศึกษาและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกับคนปกติ พวกเขาจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

3. สภาพการฝึกอาชีพ ปัญหาและความต้องการการฝึกอาชีพ

การจัดการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตามอกนับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งสำหรับนักเรียนตามอก เพราะเมื่อพวกเขาได้มีอาชีพคิดแล้วก็จะสามารถนำอาชีพที่ได้รับการฝึกในระหว่างเรียนในโรงเรียนไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับมานัส ศุขารัตน์ และ บังอร ทนปาน (2525: 74) กล่าวว่า เด็กฝึกการต่าง ๆ หากไม่ได้ทำการฝึกให้มีความรู้ในสาขาวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ก็ไม่สามารถจะประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ก็ต้องตกเป็นภาระแก่ผู้อื่นตลอดไป อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

3.1 หลักการและจุดหมายในการฝึกอาชีพ หลักการและจุดหมายการฝึกอาชีพที่โรงเรียนเน้นเป็นพิเศษคือ ต้องการให้นักเรียนตามอกสามารถประกอบอาชีพได้ตามความสามารถและความพิการของตนเอง เพื่อให้เขาได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จากหลักการและจุดหมายดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าทางโรงเรียนมีหลักการและจุดหมายที่จะช่วยให้นักเรียนตามอกเป็นบุคคลที่มีคุณค่า ไม่ต้องเป็นภาระให้กับผู้อื่น สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไปได้เหมือนกับคนปกติทั่วไป แต่ในทางปฏิบัตินั้นโรงเรียนก็ต้องพบปัญหาคานต่าง ๆ เช่น คานตลาดแรงงาน คานผลงาน ฯลฯ จึงทำให้การสอนฝึกอาชีพแก่นักเรียนไม่บรรลุจุดหมายที่วางไว้นัก เพราะเมื่อเด็กตามอกศึกษาจบออกไปแล้วมักไม่ได้นำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง จึงเป็นการสูญเปล่าอย่างมากที่ทางโรงเรียนได้ลงทุนจัดฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตามอก จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารพบว่าทางโรงเรียนไม่ได้ทำสถิติของการออกไปประกอบอาชีพของนักเรียนตามอกซึ่งสำเร็จการศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่มักจะไปขายสลากกินแบ่งตามนักเรียนตามอรุ่นที่ ๆ กัน และอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ทางโรงเรียนยังไม่เคยสำรวจตลาดแรงงานกว่าตลาดแรงงานนั้นสามารถรับนักเรียนตามอกเข้าทำงานในอาชีพอะไรได้บ้าง เพื่อโรงเรียนจะได้นำมาจัดให้กับนักเรียนตามอก เมื่อพวกเขาสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้มีงานทำตามที่ได้เคยฝึกมา อันจะเป็นผลให้การฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตามอกบรรลุจุดหมาย

3.2 การจัดการฝึกอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้ฝึกอาชีพได้ใช้วิธีการฝึกอาชีพโดยการฝึกปฏิบัติให้ทีละคน พร้อมทั้งการบรรยายประกอบการปฏิบัติ และเปิดโอกาสให้ซักถามและแสดงความคิดเห็นได้ การฝึกอาชีพส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาสัมผัสนาน ซึ่งนับว่ามีเป็น

ดวงตาของนักเรียนตามออกก็ว่าได้ การสอนฝึกอาชีพนั้นทางโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ารับการฝึกตามความสนใจและความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ มานัส คชารัตน์ และ บังอร ต้นปาน (2524: 74) กล่าวว่า การจัดสอนอาชีพให้กับเด็กพิเศษจำเป็นต้องจัดให้เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถและความต้องการของเด็ก เช่นเดียวกับเด็กปกติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการสอนฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตามออกจะต้องคำนึงถึงสภาพความพิการ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถและความต้องการของเด็กตามออกเป็นสำคัญ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้ามีอยู่ในตัวนักเรียนแล้วก็จะสามารถพัฒนาการฝึกอาชีพของนักเรียนออกมาได้เป็นอย่างดี เพราะนักเรียนตามออกจะเกิดความชำนาญ เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถที่จะนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

สำหรับอาชีพที่เป็นปัญหา ได้แก่ การทำอาหาร การทำเซรามิก และการเกษตร สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาก็คือความพิการทางสายตานั้นเอง เพราะการทำอาหารนักเรียนตามออกจะไม่สามารถทราบเลยว่าอาหารมีลักษณะอย่างไร สุกหรือยัง และจะปรุงรสอย่างไร หรือใช้เวลาเท่าไร นอกจากจะสามารถชิมรสและดมกลิ่นได้เท่านั้น ส่วนการทำเซรามิกนั้น พบว่านักเรียนตามออกประสบปัญหาค้นการปั้นรูปทรง รายละเอียดปลีกย่อยและส่วนต่าง ๆ ของสิ่งที่ปั้นขึ้นมา เพราะพวกเขาไม่เคยมองเห็นของจริงว่ามีลักษณะอย่างไร เพียงแต่เคยสัมผัสหูนจับลองมาเท่านั้น เมื่อนักเรียนตามออกผลิตผลงานออกมาจึงไม่น่าพอใจนัก และการเกษตรนั้น ก็ประสบปัญหาค้นการขุดดินยกทรงและแปลงเกษตร นักเรียนตามออกจะไม่สามารถทราบได้ว่าแปลงผักจะมีลักษณะเช่นไร ต้องวัชระยะเท่าไร ขุดดินอย่างไรจึงจะเป็นแปลงเกษตรได้ สิ่งเหล่านี้ วิทกิน และคณะ (Witkin et al., 1968 อ้างถึงใน Hallahan and Kaufman, 1988: 317) กล่าวว่าเด็กตามออกไม่สามารถคิดหรือเข้าใจถึงรายละเอียดปลีกย่อยได้ เนื่องจากเด็กตามออกไม่สามารถรับรู้ในส่วนรายละเอียดนั้นเองและโนลัน และ แอสชคอฟท์ (Nolan and Ashcroft, 1969 อ้างถึงใน Hallahan and Kaufman, 1988: 317) กล่าวว่า ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรมของเด็กตามออกจะแตกต่างจากเด็กสายตปกติเป็นอย่างมาก แต่ในด้านความคิดเกี่ยวกับรูปธรรมจะไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก ความแตกต่างดังกล่าวจะมีผลต่อประสบการณ์ในการเรียนรู้ของเด็กตามออกมาก คือเด็กตามออกจะขาดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จำเป็นบางอย่างไป การฝึกอาชีพดังที่กล่าวมานั้นนักเรียนตามออกจึงจำเป็นต้องอาศัยคำแนะนำ และความต้องการฝึกอาชีพตาม

ความคิดเห็นของนักเรียนตาบอด พบว่า นักเรียนตาบอดส่วนใหญ่ต้องการอาชีพคนตรี นวดแผนโบราณ การถักนิตติ้งและโครเชร์ มาก จากความต้องการในอาชีพเหล่านี้ของ นักเรียนตาบอดแสดงว่าเป็นอาชีพที่นักเรียนตาบอดใฝ่ใจการฟังสูงและการสัมผัสจากมือ ซึ่งสอดคล้องกับ ฮาลปิน และคณะ (Halpin et al., 1973 อ้างถึงใน Hallahan and Kauffman 319) กล่าวไว้ว่า เด็กตาบอดจะมีความสามารถในการฟังสูง มีความริเริ่มสูง ดังนั้นการฝึกอาชีพด้านคนตรีให้กับนักเรียนตาบอดจึงประสบผลสำเร็จโดยที่ ส่วนอาชีพ นวดแผนโบราณ การถักนิตติ้ง และโครเชร์นั้น นักเรียนตาบอดจะใช้ความสามารถในการ เรียนรู้จากการสัมผัสและการฟังจากครูผู้ฝึกสอนให้ นักเรียนตาบอดสามารถปฏิบัติได้ดีเช่นกัน

3.3 ค่านาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า จำนวนห้องฝึกอาชีพมีไม่เพียงพอ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยที่พบว่า อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมอยู่ในพื้นที่จำกัด แต่ทาง โรงเรียนก็ได้พยายามคิดแปลงอาคารต่าง ๆ ใช้ประโยชน์ในการฝึกอาชีพ เช่น ห้องนวดแผนโบราณ ห้องฝึกคนตรี ได้ดัดแปลงใต้ถุนบ้านพักครูมาเป็นห้องฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตาบอด แต่มีปัญหาที่พบก็คือห้องฝึกอาชีพคับแคบ ไม่เหมาะสม และไม่เป็นส่วน เช่น ห้องคนตรีไทย กับคนตรีสากลอยู่รวมกัน ดังนั้นเมื่อมีการฝึกซ้อมคนตรีจึงรบกวนซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนตาบอดไม่มีสมาธิ ส่วนการนวดแผนโบราณนั้น ห้องฝึกนวดก็คับแคบเกินไป ไม่สามารถบรรจุ นักเรียนตาบอดให้ฝึกได้จึงเป็นผลทำให้นักเรียนตาบอดจำนวนมากที่ต้องการฝึกนวดแผนโบราณ แต่ไม่มีโอกาสได้ฝึกอย่างเต็มที่

ความต้องการค่านาคารสถานที่และโรงฝึกอาชีพนั้น พบว่าโรงเรียนสอนคนตาบอดต้องการโรงฝึกอาชีพที่เป็นสัดส่วนและไม่คับแคบเกินไป เพราะการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตาบอดนั้นจำเป็นต้องใช้บริเวณและโรงฝึกที่กว้างและสะดวกต่อการเคลื่อนที่ของนักเรียนตาบอดพอสมควร เนื่องจากพวกเขาเองไม่เห็นนั่นเอง จึงจะทำให้การฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตาบอดดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่โรงเรียนได้ตั้งจุดหมายไว้

3.4 ค่านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า จำนวนบุคลากรในการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตาบอดมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ดังนั้นปัญหาที่พบเกี่ยวกับบุคลากรก็คือบุคลากรไม่เพียงพอ ไม่ตรงกับความต้องการ และขาดบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถในการฝึกอาชีพ แต่ผู้บริหารได้แก้ปัญหาโดยส่งครูผู้สอนไปอบรมการสอนฝึกอาชีพมาฝึกอบรมให้นักเรียน เช่น การนวดแผนโบราณ นอกจากนั้นทางโรงเรียนได้จ้างครูคนตรีไทยจากภายนอกมาสอน

ให้กับนักเรียนเช่นกัน ปัญหาการขาดบุคลากรนั้นนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญเพราะบุคลากรที่
 ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับเด็กตาบอดไต่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในอาชีพนั้น
 เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องจิตใจเด็กตาบอด และจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมสูง ชยัน และอดทน อย่างมาก
 ซึ่งการสอนนักเรียนตาบอดต้องอธิบายเป็นรายบุคคล แล้วให้ลงมือปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง
 นักเรียนตาบอดจึงจะปฏิบัติได้

ส่วนความต้องการด้านบุคลากรพบว่า ทางโรงเรียนต้องการครู
 ข่างไม้ ครูศิลปะ คนตรี เกษตร หัตถกรรม งานประดิษฐ์ และหมอดู เพราะครูเหล่านี้ทาง
 โรงเรียนยังไม่มีครูที่จบสาขาคงที่กล่าวเลย นอกจากนั้นทางโรงเรียนก็มีโครงการที่จะเปิด
 ฝึกอาชีพเพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนกันตามความสนใจอีก ได้แก่ อาชีพช่างไม้
 และหมอดู เป็นต้น คั้งนั้นจึงกล่าวได้ว่าบุคลากรสำหรับฝึกสอนอาชีพให้กับนักเรียนตาบอดนั้น
 มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อโรงเรียนสอนคนตาบอดอย่างมาก เพราะถ้าได้ครูผู้ฝึกที่มี
 ความรู้ ความสามารถและเข้าใจนักเรียนตาบอด การฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตาบอดยอมจะ
 ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนตาบอดก็จะได้นำเอาไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ต่อไป

3.5 การสนับสนุนการฝึกอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้ให้การ
 สนับสนุนด้านการฝึกอาชีพ เพื่อส่งเสริมการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด จัคหววิทยาลัยที่มีความ
 ความเชี่ยวชาญชำนาญ เฉพาะอาชีพมาฝึกสอนอาชีพให้กับนักเรียนตาบอด ให้ความร่วมมือกับ
 ครูผู้สอนในการแก้ปัญหาด้านการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด จัคหววิทยาลัยอุปการะการฝึกอาชีพ
 ต่าง ๆ มาให้โรงเรียน และสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมด้วยการฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ
 เป็นประจำ จากข้อค้นพบคั้งกล่าว แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการฝึก
 อาชีพให้กับนักเรียนตาบอดอย่างมาก แต่ทางโรงเรียนก็ยังประสบปัญหาด้านบุคลากรขาดทักษะ
 เทคนิคและความเชี่ยวชาญในการฝึกสอนให้กับนักเรียนตาบอด ขาดโรงฝึกอาชีพ ขาดแคลน
 วิทยากร ไม่มีตลาดแรงงานรองรับ ขาดวัสดุอุปกรณ์ และขาดงบประมาณ ปัญหาต่าง ๆ
 คั้งที่กล่าวนี้เป็นเพราะทางโรงเรียนยังขาดการสนับสนุนการฝึกอาชีพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 หน่วยงานของรัฐและเอกชนนั่นเอง จึงทำให้ทางโรงเรียนต้องประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ
 คั้งที่กล่าวมา

ความต้องการด้านการสนับสนุนการฝึกอาชีพ ตามความคิดเห็นของครู
 และผู้บริหาร พบว่า ทางโรงเรียนต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและ

เอกชนให้ความสนใจและสนับสนุนการฝึกอาชีพนักเรียนตาบอดให้มากกว่านี้ โดยให้ช่วยส่งวิทยากรที่มีความรู้มาฝึกสอนอาชีพต่าง ๆ ให้กับเด็ก ต้องการงบประมาณเพื่อนำมาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สำหรับฝึกอาชีพ ต้องการโรงฝึกอาชีพ และต้องการให้ภาครัฐและบริษัทห้างร้าน เอกชนต่าง ๆ ยอมรับนักเรียนตาบอดเข้าทำงาน โดยเป็นตลาดแรงงานรองรับนักเรียนตาบอดนั่นเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะถ้าลำพังแต่ทางโรงเรียนได้จัดฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตาบอดฝ่ายเดียวโดยที่ทั้งหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนไม่ได้ให้การสนับสนุนการฝึกอาชีพ ก็จะทำให้การจัดการฝึกอาชีพของโรงเรียนที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ก็เป็นการสูญเปล่าและประสบปัญหาตลอดไป

3.6 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า วัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอาชีพมีไม่เพียงพอ ไม้แกะ เครื่องมือทำซีเมนต์บล็อก และไม่มีวัสดุสำหรับการทำเซรามิก ทั้งที่มีครูที่ได้รับการฝึกอบรมการทำซีเมนต์บล็อก และการทำเซรามิกมาแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถเปิดฝึกสอนการทำซีเมนต์บล็อก และเซรามิกต่อไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากขาดวัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอาชีพนั่นเอง

ดังนั้นในด้านความต้องการ จึงพบว่า โรงเรียนต้องการวัสดุอุปกรณ์สำหรับฝึกอาชีพ ไม้แกะ เครื่องมือทำซีเมนต์บล็อก วัสดุในการทำเซรามิก จอบ เสียม และเงินทุนสำหรับใช้จ่าย เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาให้นักเรียนตาบอดได้ฝึกปฏิบัติกัน จากการขาดวัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอาชีพนี้เอง จึงทำให้ผู้บริหารของโรงเรียนได้ดำเนินการจัดหาทุนจากข้าราชการ พ่อค้า และประชาชนทั่วไป ซึ่งมีความต้องการที่จะบริจาคเงินช่วยเหลือโรงเรียนและนักเรียนตาบอด เพื่อนำมาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้กับนักเรียนตาบอดได้ฝึกอาชีพต่อไป

3.7 หลักสูตรการฝึกอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร เห็นว่าไม่เหมาะสม เพราะหลักสูตรแต่ละหลักสูตรนั้นไม่ได้กำหนดเนื้อหาระยะเวลาและการฝึกปฏิบัติให้ชัดเจนแน่นอน ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักเรียนตาบอดเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอาชีพ พบว่า ตรงกับความต้องการบ้าง ไม่ตรงกับความต้องการบ้าง ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรการฝึกอาชีพของโรงเรียนที่จัดฝึกให้กับนักเรียนตาบอดนั้น เป็นหลักสูตรที่ครูและผู้บริหารจัดให้กับนักเรียนโดยที่ทางโรงเรียนไม่ได้สำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนว่านักเรียนตาบอดต้องการฝึกอาชีพอะไรบ้าง นอกจากนั้นหลักสูตรการฝึกอาชีพของ

โรงเรียนก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนแน่นอน จึงทำให้ไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน นัก ผลที่ตามมาคือนักเรียนไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และหลักสูตรการฝึกอาชีพ บางหลักสูตรนักเรียนหญิงจะไม่ยอมรับและไม่เข้าไปฝึก สาเหตุเพราะนักเรียนหญิงมีทัศนคติ ไม่ดีต่อหลักสูตรอาชีพเหล่านั้น เช่น การนวดแผนโบราณ โดยให้เหตุผลว่า เป็นอาชีพที่ น่ารังเกียจ เหมือนหมอนวดตามสถานอาบน้ำนวด และไม่ชอบแตะต้องตัวผู้อื่น และจากการ สังเกตและการสัมภาษณ์นักเรียนก็พบว่าไม่มีนักเรียนคนใดไปฝึกนวดแผนโบราณเลยทั้ง ๆ ที่ ครูและผู้บริหารได้อธิบายให้เข้าใจต่ออาชีพนี้ ซึ่ง มานัส คชารัตน์ และ บังอร ต้นปาน (2525: 75) ได้กล่าวว่าการจัดหลักสูตรการฝึกอาชีพให้กับเด็กฝึกงานนั้นควรจัดเป็นหลักสูตร สั้น ๆ ชัดเจนและต่อเนื่อง ถ้าเป็นหลักสูตรระยะยาว 1 ปี ก็ให้สำเร็จในตัวเอง และควร บรรลุเนื้อหาที่สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคม ความต้องการด้านตลาดอาชีพ และที่ สำคัญคือต้องสร้างนิสัยและทัศนคติเกี่ยวกับความอดทน ความเข้มแข็ง ความรับผิดชอบ ความ มานะพยายาม และความขยัน เพื่อจะได้ไม่เกิดการเลือกงานเบาาง่ายๆ ดังที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดหลักสูตรการฝึกอาชีพนั้น เป็นสิ่งสำคัญมาก หลักสูตรแต่ละหลักสูตรต้อง สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และตลาดแรงงาน นักเรียนตามอกจะต้องปรับตัวให้ เข้ากับสภาพสังคม มีความขยัน อดทนและไม่เลือกงานว่างงานง่าย ๆ เพราะในสภาพ สังคมปัจจุบันนี้คนปกติก็ประสบปัญหาการว่างงานอยู่มากมาย เช่นกัน

ความต้องการด้านหลักสูตร พบว่า โรงเรียนต้องจัดหลักสูตรการฝึก อาชีพหลาย ๆ หลักสูตร และหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพความพิการของนักเรียนตามอก จากข้อค้นพบนี้แสดงว่าหลักสูตรการฝึกอาชีพของโรงเรียนยังมีให้นักเรียนได้เลือกเรียนได้ ไม่มากนัก และหลักสูตรบางหลักสูตรก็ยังไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับความพิการของ นักเรียนตามอก เช่น การทำอาหาร เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะทางโรงเรียนไม่เคยสำรวจ ความต้องการการฝึกอาชีพของนักเรียน ประกอบกับทางโรงเรียนขาดบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และโรงฝึกอาชีพ จึงทำให้การฝึกอาชีพของนักเรียนมีหลักสูตรต่าง ๆ น้อย ไม่สอดคล้องกับ ความต้องการและสภาพความพิการของนักเรียนตามอก

3.8 การวัดผลประเมินผลผลงาน ผลการวิจัยพบว่า วิธีวัดผลประเมินผล ผลงานของนักเรียนตามอก พบว่าใช้วิธีการตรวจผลงาน การสังเกตและการสอบภาคปฏิบัติ ในการวัดผลประเมินผลผลงานนี้ โดยที่ผู้ฝึกได้สังเกตคุณนักเรียนตามอกอย่างใกล้ชิดว่านักเรียน

คาบอดสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ผลงานที่ออกมาเป็นเช่นไร ความสำเร็จ ความเอาใจใส่ ต่อผลงานที่นักเรียนกำลังฝึกปฏิบัติ เพราะการฝึกอาชีพนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงความสนใจของเด็กเป็นสำคัญด้วย (มานัส คชารัตน์ และ บังอร ต้นปาน 2525: 75) ไม่เช่นนั้น การวัดผลประเมินผลผลงานของนักเรียนคาบอดก็จะมีประสิทธิภาพ ถ้าการวัดผลประเมินผลมีประสิทธิภาพเพียงพอ นั่นก็แสดงว่าการฝึกอาชีพของนักเรียนคาบอดประสบผลสำเร็จ นักเรียนสามารถปฏิบัติได้และสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ในอนาคต

ความต้องการด้านการวัดผลประเมินผล จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลผลงานของนักเรียนคาบอด พบว่า ครูและผู้บริหารต้องการให้มีการทดสอบการวัดผลประเมินผลบ่อย ๆ ซึ่งเป็นการทบทวนความรู้ความจำของนักเรียนด้วย เพราะนักเรียนมักจะลืมการปฏิบัติการฝึกอาชีพต่าง ๆ ในตอนปิดภาคเรียน เมื่อเปิดภาคเรียนมานักเรียนก็ไม่สามารถปฏิบัติได้อีก นอกจากนั้นยังพบว่า ต้องการขยายเวลาในการวัดผลประเมินผลออกไปอีก และต้องการวิธีสหภาคปฏิบัติที่มีขั้นตอนง่ายไปซับซ้อนจนทำให้นักเรียนคาบอดสับสนจนไม่สามารถปฏิบัติได้

3.9 ผลงาน ตลาดแรงงานและโอกาสในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ผลงานยังไม่น่าพอใจ ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร เห็นว่าผลงานของนักเรียนคาบอดที่ผลิตออกมาในด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะและความคล่องตัวในด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และด้านความประณีตสวยงามของผลงานนั้น อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ไม่มีผลงานของผู้ใดที่อยู่ในระดับดี นอกจากพอใช้ได้เท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนคาบอดผลิตผลงานโดยใช้การสัมผัสเป็นหลัก แล้วจึงปฏิบัติตามอย่างที่ครูฝึกให้ทีละคน ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้ผลงานแปลกใหม่ออกไปจากครูฝึกเลย นักเรียนคาบอดจะมองไม่เห็นความประณีตสวยงาม ถูกฝึกให้ปฏิบัติอย่างไรก็จะปฏิบัติตามไปอย่างนั้น ผลงานที่ผลิตออกมานั้นครูผู้ฝึกต้องคอยดูแลและคอยแก้ไขให้ เช่น การถักนิตติ้ง นักเรียนมักจะถักลายเบี้ยวไปเบี้ยวมา ดังนั้นในการผลิตผลงานออกมานักเรียนคาบอดจึงจำเป็นต้องอาศัยคนปกติหรือครูผู้ฝึกช่วยดูแลและแนะนำให้อยู่เสมอ ซึ่งข้อนี้จะมีผลไปถึงเมื่อพวกเขาศึกษาสำเร็จแล้วออกไปทำงาน คนคาบอดก็จำเป็นต้องพึ่งพาคนปกติคอยช่วยเหลือแนะนำการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ

ด้านตลาดแรงงาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีความต้องการตลาดแรงงานที่รองรับนักเรียนคาบอดที่จบการศึกษาแล้วเข้าทำงาน ความต้องการนี้ได้เป็นปัญหา

ให้กับโรงเรียนด้วยเพราะในปัจจุบันสังคมยังไม่ยอมรับความสามารถของคนตาบอด เมื่อนักเรียนตาบอดเรียนจบแล้วก็มักจะกลับไปอยู่กับครอบครัว หรือไม่อย่างดีที่สุดก็คือการไปขายสลากกินแบ่ง และการเล่นดนตรี เท่านั้น ดังนั้นอาชีพต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ดนตรี ซึ่งได้รับการฝึกมาจึงไม่มีประโยชน์กับนักเรียนตาบอด เพราะนักเรียนตาบอดไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

โอกาสในการทำงานของนักเรียนตาบอด ผลการวิจัยพบว่านักเรียนตาบอดยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะประกอบอาชีพที่ได้ฝึกปฏิบัติหรือไม่ ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาชีพที่ได้รับการฝึกมานั้นตลาดแรงงาน นายจ้างต่าง ๆ ยังไม่ยอมรับความสามารถของพวกเขา และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า การไม่มีงานทำ การไม่มีอาชีพเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญและหนักอึ้งที่สุด พวกเขาไม่ต้องการความสงสารจากคนปกติซึ่งคอยจะให้ความช่วยเหลือเลี้ยงดูพวกเขา แต่พวกเขาต้องการที่จะช่วยเหลือตนเองโดยการทำงานเลี้ยงตนเอง และช่วยเหลือครอบครัวไบบ้าง แต่สถานที่ทำงานของรัฐ และบริษัท ห้างร้านของเอกชนต่าง ๆ มิได้เปิดโอกาสให้คนตาบอดได้เข้าไปทำงานไค้มากนัก ดังนั้นเมื่อนักเรียนตาบอดจบการศึกษาแล้วก็ไม่มื้งานทำ จึงต้องกลับไปอยู่บ้านบ้าง หรือไม่มีเพื่อน ๆ ตาบอดด้วยกันมาชักชวนกันไปเล่นดนตรี และขายสลากกินแบ่ง นอกจากนั้นยังพบว่ามีอาชีพอีกอาชีพหนึ่งซึ่งพอที่จะพบไค้บ้างคือครูสอนคนตาบอด ส่วนอาชีพอื่น ๆ ยังพบไค้น้อยมาก

4. ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองด้านวิชาสามัญและการฝึกอาชีพ

4.1 ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองด้านวิชาสามัญ ผลการวิจัย

พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการให้บุตรของตนไค้ศึกษาไปตามความสามารถของบุตร และต้องการให้บุตรศึกษาถึงระดับอนุปริญา ข้ค้นพบนี้แสดงว่าผู้ปกครองไค้คำนึงถึงสภาพความพิการและความต้องการของบุตร เป็นส่วนใหญ่ว่าบุตรของตนมีความต้องการและมีความสามารถที่จะศึกษาไค้ถึงระดับไค้ก็ยินดีสนับสนุน ส่วนความต้องการให้ศึกษาถึงระดับอนุปริญยานั้น จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เห็นว่า ระดับอนุปริญาบุตรของตนก็สามารประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองไค้แล้ว ส่วนทัศนคติของผู้ปกครองต่อการศึกษาของบุตร พบว่า บุตรของตนสามารถศึกษาเล่าเรียนไค้เหมือนกับเด็กปกติ เพราะบุตรของตนพิการเพียงสายตาเท่านั้น อวัยวะอื่น ๆ มิไค้พิการไปค้ด้วย ส่วนการปรับตัวของบุตรให้เข้ากับการค้าเนินชีวิต พบว่าบุตรตาบอดสามารถปรับตัวไค้เพราะบุตรของตนได้รับการศึกษาในโรงเรียนมาแล้ว พอที่จะเข้าใจและ

ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอดนั้น ผู้ปกครองเห็นว่า บุตรของตนได้รับประโยชน์จากโรงเรียนมาก ได้แก่ สามารถอ่านและเขียนอักษรเบรลล์ได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สามารถเรียนรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพ ทำให้เข้าใจและรู้จักกฎระเบียบของสังคม และทางโรงเรียนได้ช่วยอบรมสั่งสอนให้บุตรตาบอดได้ประพฤติตนได้ถูกต้อง จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อการให้บุตรตาบอดของตนได้รับการศึกษาในโรงเรียนโดยไม่ให้บุตรตาบอดของตนไว้ที่บ้าน เพราะการกระทำเช่นนั้นมิได้ช่วยให้บุตรของตนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเลย นอกจากนี้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือของรัฐที่ให้การศึกษาแก่บุตรตาบอดว่า รัฐได้จัดการศึกษาให้กับบุตรตาบอดของตนเพียงพอแล้ว แต่ผู้ปกครองก็แสดงความคิดเห็นว่า นอกจากการศึกษาที่บุตรของตนต้องการแล้วยังมีความต้องการในด้านต่าง ๆ อีก ได้แก่ ต้องการการรักษาพยาบาลแบบให้เปล่าเมื่อยามเจ็บป่วย ต้องการให้บุตรตาบอดมีสิทธิต่าง ๆ เท่าเทียมกับเด็กปกติ และยังต้องการให้รัฐสงวนอาชีพบางอย่างให้คนตาบอดไว้บ้าง จากข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับข้อค้นพบว่าผู้ปกครองมีฐานะยากจนแต่ก็จำเป็นต้องรักษาพยาบาลบุตรตาบอดของตนเมื่อยามเจ็บป่วย ดังนั้นจึงต้องการความช่วยเหลือจากรัฐในด้านนี้อย่างมาก ส่วนความต้องการสิทธิต่าง ๆ และต้องการอาชีพสำหรับคนตาบอดนั้น แสดงว่าผู้ปกครองต้องการให้บุตรของตนมีอาชีพไว้เลี้ยงตนเอง และมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างพึ่งตนเองได้ โดยมีสิทธิต่าง ๆ เหมือนกับคนปกติ และไม่คิดน้อยใจในโชคชะตาจนทำให้เกิดปมค้อยขึ้นมา

4.2 ความต้องการและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการฝึกอาชีพ ผลการวิจัย
พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการให้บุตรของตนได้รับการฝึกอาชีพคนตรีมากที่สุด ข้อค้นพบนี้แสดงว่าผู้ปกครองได้ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อบุตรตาบอดของตนมาก จึงเข้าใจว่าบุตรของตนมีความต้องการอาชีพคนตรี ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบเกี่ยวกับความต้องการการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด ซึ่งพบว่า นักเรียนตาบอดต้องการฝึกอาชีพคนตรีมากที่สุด ทัศนคติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการฝึกอาชีพของบุตรตาบอด พบว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยกับทางโรงเรียนที่จัดฝึกอาชีพให้กับบุตรของตน และได้ให้ความเห็นว่าอาชีพแต่ละอาชีพที่ทางโรงเรียนฝึกสอนให้ นั้นเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับบุตรของตน เมื่อศึกษาจบแล้วสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และในระหว่างปิดภาคเรียนบุตรตาบอดของตนก็สามารถนำมาปฏิบัติที่บ้านได้ เช่น การนวดแผนโบราณ ซึ่งเป็นอาชีพที่สามารถนำรายได้ให้กับบุตรของตนเป็น

อย่างมาก จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่ดีของผู้ปกครองต่อการจัดฝึกอาชีพของโรงเรียนที่ได้จัดขึ้นมาให้กับนักเรียนตาบอด ส่วนทัศนคติของผู้ปกครองต่อนายจ้างที่มีบุตรตาบอด พบว่า เมื่อบุตรของตนศึกษาจบแล้วไปสมัครงาน นายจ้างคงไม่รับเข้าทำงาน โดยให้เหตุผลว่า การทำงานในปัจจุบันนี้คนปกติยังทำงานผิดพลาดกันมาก และยังมีคนปกติให้นายจ้างได้เลือกเข้าทำงานอีกเป็นจำนวนมาก แล้วยายจ้างจะมาจ้างคนพิการเขาไปทำงานทำไม เพราะคนตาพิการจะไม่คล่องแคล่วองไว จะทำอะไรก็จะต้องมีคนปกติคอยแนะนำอยู่ตลอดเวลา เมื่อรับเข้าทำงานในบริษัทห้างร้านต่าง ๆ แล้วคนตาพิการก็จะไปทำงานให้นายจ้างได้ไม่เต็มความสามารถเหมือนคนปกติ ดังนั้นนายจ้างจึงไม่รับคนตาบอดเข้าไปทำงานอย่างแน่นอน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับปัญหาในการประกอบอาชีพของคนตาบอด ซึ่งพบว่าไม่มีตลาดแรงงานสำหรับคนตาบอด นายจ้างไม่ยอมรับเข้าทำงาน สังคมไม่ยอมรับความสามารถของคนตาบอด และคนตาบอดถูกจำกัดสิทธิด้านการประกอบอาชีพ ดังนั้นผู้ปกครองจึงได้เสนอความเห็นว่รัฐควรที่จะออกกฎหมายให้คนพิการได้แล้ว เพื่อให้คนพิการทั้งหลายจะได้มีสิทธิเท่าเทียมกับคนปกติเสียที

ความคิดเห็นต่อการเรียนรวมและการเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด

การเรียนรวมในโรงเรียนปกติและการเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด ตามความคิดเห็นของนักเรียนตาบอด พบว่า นักเรียนตาบอดมีความต้องการที่จะไปเรียนรวมในโรงเรียนปกติมากกว่าเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด โดยให้เหตุผลว่า จะได้รู้จักและมีเพื่อนตาปกติ จะได้ทราบว่าสังคมภายนอกกำลังทำอะไรกันบ้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรงที่นักเรียนตาบอดต้องการมากที่สุด ถ้าพวกเขาได้เรียนรู้ประสบการณ์เหล่านี้ในโรงเรียนปกติ และสามารถปรับตัวได้ ต่อไปพวกเขาจะสามารถปรับตัว และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข จากข้อค้นพบนี้แสดงว่านักเรียนตาบอดมีความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับพวกเขาว่าเป็นสมาชิกของสังคมด้วย พวกเขามีได้แตกต่างจากคนปกตินัก เพียงแต่ให้พวกเขาได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ของสังคม พวกเขาจะสามารถอยู่ในสังคมได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุชา จันทน์เอม (2525: 79) กล่าวว่า เด็กตาบอดต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ มากกว่าเด็กปกติ เพื่อเขาจะได้ไม่ว่าเทว และเขาต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้ให้และผู้รับด้วย เพื่อให้เขาอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขอย่างเช่นเด็กปกติทั่วไป

ส่วนความคิดเห็นของผู้ปกครอง เห็นว่า ต้องการให้บุตรของตนเรียนอยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดมากกว่าไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยให้เหตุผลว่าถ้านักเรียนตาบอดไปเรียนร่วมกับเด็กปกติจะถูกล้อเลียน ถูกรังแก และทำให้เด็กตาบอดเกิดปมค้อยขึ้นในที่สุด ผู้ปกครองเห็นว่าให้เรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอดนั้นเหมาะสมดีแล้ว เพราะโรงเรียนสอนคนตาบอดจะมีความพร้อมทั้งค่านูคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งมีเพื่อนที่ตาบอดเหมือนกัน ทั้งครูและเพื่อน ๆ ย่อมเข้าใจบุตรตาบอดของตนดีกว่า ครูและเพื่อนในโรงเรียนปกติ ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองยังมีความห่วงใยและปกป้องบุตรตาบอดของตนอยู่มาก ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่ขัดแย้งกับความคิดของบุตรตาบอดอย่างมาก เพราะบุตรตาบอดต้องการที่จะออกไปเผชิญกับโลกภายนอก แต่ผู้ปกครองก็กลัวว่าบุตรตาบอดของตนจะออกไปเผชิญไม่ได้

ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการเรียนร่วมนั้น พบว่า ครูและผู้บริหารเห็นด้วยกับการที่จัดให้นักเรียนตาบอดได้ไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพราะนักเรียนตาบอดจะได้รู้จักกับสังคมมากขึ้น จะได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด ซึ่งจะให้นักเรียนตาบอดเกิดความกระตือรือร้นต่อการที่จะช่วยเหลือตนเองมากขึ้นโดยไม่ต้องรอคอยความช่วยเหลือจากคนปกติอยู่ตลอดเวลา แต่ครูและผู้บริหารได้เสนอแนะว่าการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนตาบอดนั้นควรเริ่มจัดตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา เป็นต้นไป เพราะในระดับประถมศึกษาเวลานักเรียนตาบอดควรที่จะได้เข้าเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด ซึ่งพวกเขาจะต้องเรียนการอ่าน-เขียนอักษรเบรลล์ การสัมผัสสิ่งต่าง ๆ และการเคลื่อนที่ไปในที่ต่าง ๆ เป็นพื้นฐานเสียก่อนที่จะไปเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าครูและผู้บริหารเข้าใจว่านักเรียนตาบอดนั้นเหมือนกับเด็กปกติ แต่มีความบกพร่องทางสายตาเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ผ่านมา ดังนั้นจึงเสนอความคิดเห็นว่าการเรียนร่วมเป็นสิ่งที่น่าสนับสนุนและจัดทำให้นักเรียนตาบอดตั้งแต่มัธยมศึกษา เป็นต้นไป ซึ่งประโยชน์ของการเรียนร่วมนี้ เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2529: 123) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และทำให้นักเรียนตาบอดสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับในสังคมปกติได้ นอกจากนั้นยังช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐทางด้านงบประมาณอีกด้วย เพราะนักเรียนพิการแต่ละประเภทนั้นมีค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทสูงกว่านักเรียนปกติถึง 8 เท่า

ความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนรักและเคารพเชื่อฟังครู เมื่อมีปัญหาที่นักเรียนตาบอดแก้ปัญหาไม่ได้แล้วนักเรียนจะเข้าพบเพื่อปรึกษากับครูเป็นประจำ แต่ก่อนที่นักเรียนตาบอดจะเข้าปรึกษากับครูนักเรียนตาบอดมักจะปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนก่อน เมื่อแก้ปัญหาไม่ได้จึงจะเข้าพบครู ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนตาบอดมีความสนิทสนมและไว้วางใจเพื่อนมากที่สุด เมื่อเพื่อนช่วยแก้ปัญหาไม่ได้จึงนำปัญหาเข้าปรึกษากับครู ทั้งนี้แสดงว่านักเรียนตาบอดได้ให้ความไว้วางใจครู และมีความเป็นกันเองสนิทสนมกับครู เรื่องเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูนั้น สมทรง พันธุ์สุวรรณ (2529: 32) กล่าวว่า การเป็นครูเด็กตาบอดนั้น ครูต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยาเด็กพิเศษ จิตวิทยาพัฒนาการทางอารมณ์ ภาษา และการปรับตัวของเด็กตาบอดได้เป็นอย่างดี และข้อสำคัญคือ ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม ชยัน และอดทนอย่างสูง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนตาบอดนั้น ครูได้ให้ความเป็นกันเอง เข้าใจจิตใจและความต้องการของนักเรียนตาบอด จึงทำให้นักเรียนตาบอดมีความไว้วางใจ และกล้าที่จะขอคำปรึกษาเมื่อนักเรียนตาบอดมีปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู ผลการวิจัยพบว่า เมื่อทางโรงเรียนขอความร่วมมือกับผู้ปกครองมักได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง เป็นบางครั้งเท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองพบว่า เพราะระยะทางระหว่างโรงเรียนกับบ้านอยู่ห่างไกลกันมาก การคมนาคมไปมาระหว่างโรงเรียนกับบ้านไม่สะดวกนัก และผู้ปกครองไม่มีเงินค่ารถมาโรงเรียนสอนคนตาบอดได้บ่อย ซึ่งปีหนึ่งผู้ปกครองจะมาโรงเรียนเพียง 1-2 ครั้งเท่านั้น เพื่อมารับบุตรตาบอด และบางคนก็ไม่เคยมาโรงเรียนอีกเลยหลังจากที่ได้นำบุตรมาเข้าเรียนแล้ว ดังนั้นจึงทำให้การติดต่อและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนมีน้อยมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันขึ้นระหว่างผู้ปกครองกับบุตรตาบอดในบางเรื่อง เช่น ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องการเรียนรวม นักเรียนตาบอดและครูต้องการให้มีการเรียนรวม แต่ผู้ปกครองไม่ต้องการให้บุตรเข้าเรียนรวม นอกจากนั้นครูและผู้ปกครองก็ยังไม่เข้าใจกันในเรื่องการฝึกอาชีพ เช่น ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนฝึกอาชีพรับโทรศัพท์ให้กับนักเรียนตาบอด เพราะนักเรียนตาบอดสามารถทำได้ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เช่นกัน แต่ว่าคณะครูก็ไม่ทราบความต้องการของผู้ปกครองในเรื่องนี้ และไม่ได้จัดให้กับนักเรียนตาบอดได้ฝึกกัน ดังที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า ครู

กับนักเรียนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน แต่ผู้ปกครองกับนักเรียนตามอด และครูนั้นมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก จึงทำให้ผู้ปกครองกับครูและนักเรียนไม่เข้าใจ และไม่ทราบความต้องการของแต่ละฝ่ายว่าต้องการอะไร

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องสภาพการศึกษา ปัญหา ความต้องการทางการศึกษาคำนวณวิชาสามัญและการฝึกอาชีพของนักเรียนตามอด โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจากประชากร 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนตามอดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครู/ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์แล้วนำมาสรุปผล และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบผลการวิจัยในลักษณะภาพรวมที่น่าสนใจดังนี้

สภาพการเรียนการสอนคำนวณวิชาสามัญ ทางโรงเรียนได้ดำเนินการเรียนการสอนไปตามหลักสูตรพิเศษประกอบหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 สำหรับคนตาบอด ครูได้ใช้วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน ที่มีลักษณะพิเศษไปจากเด็กปกติ ได้แก่ อักษร เบรลล์และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีลักษณะพิเศษ เป็นต้น นักเรียนตามอดใช้วิธีศึกษาเล่าเรียนวิชาต่าง ๆ โดยการสัมผัส การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการเคลื่อนไหว ในระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนชอบเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด ในระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมากที่สุด ส่วนวิชาที่นักเรียนไม่ชอบเรียนมากที่สุดในระดับประถมศึกษาคือ วิชาศิลปะศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาคือ วิชาศิลปะศึกษา เช่นกัน จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ไปสอดคล้องกับปัญหาคำถามการเรียนการสอนของครู ซึ่งพบว่าวิชาที่มีปัญหาต่อการเรียนการสอนมากที่สุด ได้แก่ วิชาศิลปะศึกษา พลศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งวิชาเหล่านี้เป็นวิชาที่นักเรียนทั่วไปจำเป็นต้องอาศัยสายตาในการเรียนรู้ จึงจะเรียนได้ดี ดังนั้นเมื่อนักเรียนตามอดไม่สามารถมองเห็นได้จึงเรียนรู้วิชาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ค่อนข้างยากลำบาก จึงเป็นเหตุให้นักเรียนไม่ชอบเรียนในวิชานั้น ๆ ไป เช่น วิชาศิลปะศึกษา นักเรียนตามอดมาแต่กำเนิดจะไม่มีความรู้ความสามารถที่จะวาดภาพต่าง ๆ ได้ เพราะพวกเขาไม่เคยมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นจึงทำให้พวกเขาไม่สามารถวาดภาพต่าง ๆ ออกมาเป็นภาพได้ เพราะไม่ทราบว่าสิ่งที่คนจะวาดนั้นมีลักษณะเช่นไร มีสีเช่นไร นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์นักเรียนตามอด พบว่า นักเรียนตามอดต้องการให้โรงเรียนสอนเน้นการปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่าสอนเน้นคำนวณวิชาการเพื่อโอกาสในการศึกษาต่อ

ที่เป็นเช่นนั้นเพราะนักเรียนตามต้องการที่จะใช้ชีวิตความเป็นอยู่เหมือนคนปกติ ต้องการนำความรู้ที่ได้รับมาใช้กับการดำเนินชีวิต

ส่วนด้านโอกาสในการศึกษาต่อ จากการสัมภาษณ์นักเรียนตามพบว่า นักเรียนตามต้องการที่จะศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี สามารถศึกษาต่อได้ และความคิดเห็นของผู้ปกครองก็ต้องการที่จะให้บุตรได้ศึกษาต่อไปตามความสามารถของบุตร และระดับอนุปริญญา แต่เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองที่อยู่ในฐานะที่ยากจนจึงทำให้บุตรตัดสินใจไม่ศึกษาต่อ และยังลังเลอยู่ เนื่องจากไม่มีทุนการศึกษา ประกอบกับจากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารพบว่า สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จำนวนหลายสถาบันที่ไม่ยอมรับคนตามออกไปเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นจึงเป็นการปิดกั้นโอกาสทางการศึกษากับพวกเขา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนตามมีความต้องการเรียนวิชาสามัญควบคู่ไปกับการฝึกอาชีพอย่างมาก เพราะเมื่อพวกเขาสำเร็จการศึกษากลับไปแล้วไม่สามารถศึกษาต่อได้ด้วยสาเหตุต่างๆที่กล่าวมาแล้ว พวกเขาจะได้เข้าอาชีพที่ได้รับการฝึกมาไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และจากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่า ภาครัฐที่จะจัดหรือส่งเสริมให้นักเรียนตามอดได้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นต้นไป เพื่อให้ให้นักเรียนตามอดได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ก่อนที่จะไปศึกษาต่อในระดับเตรียมอุดมศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา

การเรียนร่วมในโรงเรียนปกติจากการสัมภาษณ์นักเรียนตามพบว่า นักเรียนตามมีความต้องการที่จะเรียนร่วมในโรงเรียนปกติอย่างมากโดยให้เหตุผลว่าพวกเขาจะได้มีเพื่อนเป็นคนปกติ จะได้ทราบว่าคนปกติเขาพูด คิด หรือทำอะไรบ้าง ซึ่งจะได้แนะนำสิ่งต่าง ๆ ที่พวกเขามองไม่เห็นให้แก่พวกเขา และประการสำคัญคือพวกเขาต้องการให้คนปกติเห็นว่าพวกเขาก็มีความสามารถ พิจารณาเพียงแต่สายตาเท่านั้น อวัยวะอื่นมิได้พิการไปด้วย สิ่งต่าง ๆ ถ้าพวกเขาได้รับการฝึกปฏิบัติพวกเขาก็สามารถทำได้เหมือนคนปกติ เพียงแต่ขอให้เปิดโอกาสให้พวกเขาบ้างเท่านั้น ซึ่งความเห็นเหล่านี้ไปสอดคล้องกับครูและผู้บริหารที่สนับสนุนให้ภาครัฐจัดให้นักเรียนตามอดไปเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ แต่สำหรับผู้ปกครองนั้นมีความเห็นว่าต้องการให้บุตรของตนเรียนอยู่ในโรงเรียนสอนคนตามอดดีกว่า โดยให้เหตุผลว่าบุตรของตนเองจะได้ไม่มีปมค้อย จะได้ไม่มีใครล้อเลียนอยู่กับเพื่อนตามอดด้วยกันยอมเข้าใจกันดีกว่าคนปกติ ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับความ

ต้องการของบุตรมาก ซึ่งแสดงว่าผู้ปกครองยังไม่เข้าใจความต้องการของบุตร และประโยชน์ของการเรียนร่วม ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองมักจะส่งสารบุตร โดยที่คิดไปว่าบุตรของตนจะไปเป็นภาระให้กับผู้อื่น และคิดว่าบุตรของตนจะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จากข้อค้นพบนี้จึงเป็นเหตุให้ผู้ปกครองส่งบุตรของตนเข้าเรียนในโรงเรียนจนอายุมากกว่าเด็กปกติ ซึ่งไปสอดคล้องกับข้อค้นพบในเรื่องอายุของนักเรียนตาบอดที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอายุ 20-23 ปี แต่ถ้าเป็นเด็กปกติก็จะมีอายุเพียง 14-15 ปีเท่านั้น

สาเหตุที่ทำให้นักเรียนต้อตาบอด พบว่า เนื่องจากผู้ปกครองได้รับการศึกษาน้อย มีฐานะยากจน จึงมุ่งหน้าแค่ว่าประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัว ดังนั้นในเรื่องสุขภาพของตนเองและบุตรจึงไม่ใส่ใจ เมื่อเจ็บป่วยหรือตาอักเสบ ก็มักจะซื้อยามารับประทาน ซื้อยามาหยอด หรือบางครั้งก็รักษาโดยการเสก เป่าคาโดยหมอผี หมอกกลางบ้าน จึงทำให้เกิดตาบอดขึ้นมาได้ และจากข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกประเด็นคือ นักเรียนตาบอดส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร พบว่า มารดาของนักเรียนบางคนเคยทำงานเป็นหมอนวด และเคยขายบริการทางเพศมาก่อน ดังนั้นจึงอาจทำให้มารดาของนักเรียนบางคนได้รับเชื้อซิฟิลิส หลังจากนั้นเมื่อมารดาตั้งครรภ์เชื้อซิฟิลิสอาจตกมาสู่บุตรของตนในเวลาต่อมา

ส่วนสภาพการฝึกอาชีพนั้น พบว่า นักเรียนตาบอดต้องการฝึกอาชีพคนตรีมากที่สุด รองลงมาคือ การนวดแผนโบราณ การทำซีเมนต์บล็อก และการถักโครเช่-นิตติ้ง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่ พบว่าต้องการให้บุตรฝึกอาชีพคนตรีมากที่สุด รองลงมาคือ พนักงานรับโทรศัพท์ และการนวดแผนโบราณ ส่วนอาชีพที่เป็นปัญหาต่อการฝึกสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุดคือ การทำอาหาร รองลงมาคือ การทำเซรามิค และการเกษตร จากข้อค้นพบนี้ แสดงว่าอาชีพที่นักเรียนตาบอดมีความถนัด และสามารถทำได้คืออาชีพที่ใช้ทักษะการฟังและการสัมผัส เป็นต้น เช่น คนตรี การรับโทรศัพท์ และการนวดแผนโบราณ แต่ถ้านักเรียนต้องใช้สายตาในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นักเรียนจะไม่สามารถทำได้ หรืออาจจะทำได้เป็นบางขั้นตอนก็ต่อเมื่อมีคนตาปกติได้ช่วยแนะนำช่วยเหลือ เช่น การทำอาหาร นักเรียนตาบอดจะไม่ทราบเลยว่าอาหารมีลักษณะอย่างไร ต้องใช้เวลาป้อนนานเท่าไรถึงจะสุก มีขั้นตอนและวิธีการทำที่ลำบากมาก นักเรียนจะทำได้เพียงแต่การชิมรสเท่านั้น ส่วนการทำเซรามิคนั้น พบว่า นักเรียนจะผลิตผลงานออกมาไม่ประณีตสวยงาม เพราะพวกเขาไม่เคยมองเห็นของจริง ได้แค่สัมผัสเท่านั้น ส่วน

คำนวณเกมนั้นนักเรียนตาบอดจะประสบปัญหาในด้านการร้องแปลงนักเรียนไม่สามารถ
 ทำได้ถ้าไม่มีคนตาปกติคอยแนะนำช่วยเหลือ และเมื่อผลผลิตเติบโตพอที่จะนำไปจำหน่าย
 ได้ นักเรียนตาบอดก็จะไม่ทราบว่าผักของคนสมควรที่จะคัหรือเก็บ เกี่ยวออกไปจำหน่าย
 ได้หรือยัง จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ไปสอดคล้องกับความเห็นของนักเรียนตาบอดในเรื่อง
 ความต้องการฝึกอาชีพของนักเรียนตาบอด พบว่า อาชีพที่ทางโรงเรียนได้ฝึกให้กับนักเรียน
 ตาบอดนั้นเป็นอาชีพที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับความต้องการของ
 นักเรียนบ้าง จากข้อค้นพบนี้แสดงว่าอาชีพที่ทางโรงเรียนได้ฝึกให้กับนักเรียนตาบอดนั้นเป็น
 อาชีพที่นักเรียนต้องการและไม่ต้องการ อาชีพที่นักเรียนต้องการก็หมายถึงอาชีพที่นักเรียน
 สามารถปฏิบัติได้และชอบ ส่วนอาชีพที่ไม่ต้องการคืออาชีพที่นักเรียนตาบอดไม่สามารถปฏิบัติ
 ด้วยตนเองได้ จึงทำให้นักเรียนไม่ชอบฝึกนั่นเอง ดังนั้นเมื่อโรงเรียนนิเทศนักเรียนนักเรียน
 ใดกลับไปอยู่บ้านกับผู้ปกครอง จากการสัมภาษณ์นักเรียนว่า เมื่อกลับไปอยู่บ้านนักเรียนสามารถ
 นำเอาอาชีพที่ได้รับการฝึกจากโรงเรียนไปประกอบอาชีพหรือไม่ พบว่า นักเรียนสามารถนำไป
 ประกอบอาชีพได้เพียงร้อยละ 61.22 เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
 เกี่ยวกับนักเรียนให้นำเอาอาชีพที่ได้รับการฝึกไปประกอบอาชีพได้ ร้อยละ 69.05 เท่านั้น
 จากข้อค้นพบนี้แสดงว่านักเรียนตาบอดบางส่วนก็นำเอาอาชีพที่ได้รับการฝึกมาไปประกอบ
 อาชีพได้ แต่ว่ามีบางส่วนที่ไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าอาชีพที่
 ทางโรงเรียนฝึกให้กับนักเรียนตาบอดนั้น นักเรียนตาบอดยังไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพ
 ได้ทุกคน จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารพบว่า เมื่อนักเรียนตาบอดกลับบ้านตอนนิเทศ
 เรียนมักจะล้มขั้นตอนการฝึกอาชีพ เมื่อเปิดภาคเรียนมาครูผู้ฝึกจึงจำเป็นต้องพบทวนให้หรือ
 ฝึกสอนให้ใหม่ ซึ่งจะเห็นได้จากข้อค้นพบด้านผลงานของนักเรียนตาบอด พบว่า ผลงานของ
 นักเรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะความคล่องตัว และความประณีตสวยงาม อยู่
 ในระดับปานกลางเท่านั้น จากข้อค้นพบนี้แสดงว่าด้านผลงานของนักเรียนที่ออกมาจึงไม่น่า
 พอใจนัก ดังนั้นเมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้ว จึงประสบกับปัญหาการว่างงานเพราะนายจ้าง
 ยังไม่ยอมรับความสามารถในการทำงานของพวกเขา ซึ่งทำให้นักเรียนตาบอดเกิดความ
 วิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการว่างงานมาก ดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นของนักเรียนตาบอด
 กับโอกาสในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว พบว่า นักเรียนยังตัดสินใจไม่ได้ นอกจาก
 นั้นครูและผู้บริหารได้แสดงความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันนี้โอกาสในการทำงานของนักเรียน
 ตาบอด เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว กำลังประสบปัญหาค่าจ้างไม่มี ตลาดแรงงานรองรับอย่างมาก

ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการไปสมัครงานของนักเรียนตามอกนั้น พบว่า บริษัท ห้างร้าน และนายจ้างต่าง ๆ ไม่ยอมรับเข้าทำงาน จึงกลายเป็นปัญหาในการประกอบอาชีพของนักเรียนตามอกที่ไม่มีตลาดแรงงานรองรับพวกเขาเข้าทำงาน

ดังที่กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนตามอกนั้นยังไม่บรรลุจุดหมายที่ตั้งเอาไว้สัก เพราะเมื่อนักเรียนตามอกศึกษาจบออกไปแล้วยังไม่สามารถนำเอาความรู้ในค่านาชีพต่าง ๆ ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอาชีพที่ฝึกให้แก่นักเรียนนั้นไม่ตรงกับความต้องการของนายจ้างและตลาดแรงงาน

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการจัดการศึกษา และการฝึกอาชีพให้แก่นักเรียนตามอก ดังต่อไปนี้

1. รัฐควรออกกฎหมายสำหรับคนพิการ เพื่อให้คนพิการประเภทต่าง ๆ เช่น คนตาบอด หูหนวก-เป็นใบ้ พิการแขนขา เป็นต้น ได้มีสิทธิต่าง ๆ เท่าเทียมกับคนปกติ และควรออกกฎระเบียบไปยังบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐให้รับคนพิการเข้าทำงานบ้าง
2. รัฐควรปรับปรุงหลักสูตรการสอนนักเรียนตามอก โดยให้มีหลักสูตรสำหรับนักเรียนตามอกโดยเฉพาะขึ้นใช้ในโรงเรียนสอนคนตาบอด
3. ถ้ารัฐได้ให้ความสำคัญกับเด็กพิเศษอย่างจริงจัง ก็นั้นรัฐควรให้ความสำคัญแก่ครูสอนเด็กพิเศษด้วย โดยให้สถานศึกษาต่าง ๆ ที่ผลิตครูนั้นบรรจุหลักสูตรวิชาการศึกษาพิเศษเป็นวิชาพื้นฐานให้นักศึกษาที่เรียนครูได้เรียนกันทุกคน เพราะเมื่อจบการศึกษาออกไปสอนเด็ก ครูย่อมจะต้องพบกับเด็กพิเศษเสมอ ซึ่งส่งผลให้ครูทั้งหลายจะได้สอนเด็กพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะในปัจจุบันนี้รัฐได้มีนโยบายให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ
4. โรงเรียนควรจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องทั้งด้านวิชาสามัญและการฝึกอาชีพ หรือเรียกเข้ามาอบรมความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นระยะไป
5. โรงเรียนควรสำรวจความต้องการของนักเรียนตามอกว่าต้องการฝึกอาชีพอะไรบ้าง และความต้องการของตลาดแรงงานว่าต้องการรับนักเรียนตามอกเข้า

ทำงานอะไรบ้าง

6. คำนหลักสูตรวิชาสามัญ ทางโรงเรียนควรจัดให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียนตาบอด ส่วนหลักสูตรการฝึกอาชีพนั้นควรจัดให้จบในตัวเอง และเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียนตาบอด และความต้องการของตลาดแรงงาน

7. คำนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอาชีพนั้น ทางโรงเรียนควรจัดทำโครงการผลิตสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอาชีพขึ้น ซึ่งอาจผลิต คัดแปลง และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอาชีพให้แก่ให้นักเรียนตาบอดได้จากวัสดุในท้องถิ่น ซึ่งเป็นวัสดุที่หาง่ายและราคาถูก

8. การจัดฝึกอาชีพนั้น ทางโรงเรียนควรจัดหลักสูตรฝึกอาชีพ ซึ่งเป็นอาชีพในท้องถิ่น เพราะจะทำให้โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับการฝึกอาชีพได้ง่าย และราคาถูก นอกจากนั้นก็จะสามารถนำผลงานที่ผลิตออกมานำไปเป็นสินค้าพื้นเมืองเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวได้

9. โรงเรียนควรประชุมและอบรมชี้แจงให้ความรู้แก่คนต่าง ๆ กับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี ยอมรับสภาพความพิการ ข้อจำกัด และความสามารถของบุตรตาบอด รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำให้ผู้ปกครองกับนักเรียนได้มีความเข้าใจ และใกล้ชิดกันมากขึ้น เพราะนักเรียนตาบอดต้องเรียนอยู่ประจำกิน-นอนที่โรงเรียน จึงทำให้ต้องห่างเหินกันไป

10. โรงเรียนควรสนับสนุนให้นักเรียนตาบอดที่มีภูมิลำเนาใกล้เคียงกับโรงเรียนได้ไป-กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนบ้าง เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนกับครอบครัวได้ใกล้ชิดกัน และได้รับประสบการณ์ตรงจากการเดินทางไป-กลับ ระหว่างบ้านและโรงเรียนด้วย

11. โรงเรียนควรจัดทำสถิติและติดตามผลว่ามีนักเรียนตาบอดที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนแห่งนี้แล้วไปศึกษาต่อที่คน ประกอบอาชีพที่คน และอะไรบ้าง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการเรียนของนักเรียนตาบอดระหว่างการเรียนรวมในโรงเรียนปกติกับเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด
2. ควรศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างและผู้ประกอบการเกี่ยวกับการรับคนตาบอดเข้าทำงาน
3. ควรศึกษาด้านการเรียนการสอนนักเรียนตาบอดให้ลึกกว่านี้ และต้องมีแบบสังเกตที่มีโครงสร้าง
4. ควรศึกษาสภาพการศึกษา ฐานะ และความต้องการทางการศึกษาค้นวิชาสามัญและการฝึกอาชีพของเด็กพิการกลุ่มอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย